

Pastoralis Sollicitvdinis, Sive De Officio, Et Potestate Episcopi

Tripartita Descriptio. Cvivs Pars Prima Episcoporum institutionem, ...
Secvnda Quicquid ad Episcopi est potestatem, ... Tertia Quod ad casuum
reseruationem, ... Methodo Noua, & expedita complectitur

Quæ omnia ad praxim vtriusque fori, interioris scilicet, & exterioris, & ad
iurisdictionis explicationem exigenda continet

Barbosa, Agostinho

Parisiis, M.DC.XXV.

Episcopvs Ad Residentiam an semper teneatur? Allegatio LIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98639](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98639)

servatus, in principio, Frat. Emman. quest. Regular. tom. 1. quest. 20. artic. 1. cum seqq. Frat. Ludovic. Mirand. in man. Prælatorum tom. 2. quest. 34. artic. 7. cum seqq.

SYMMARIUM.

- 1 Doctores referuntur de residentia Episcoporum agentis.
- 2 Residentia in Episcopis, & Parochis est de iure divino.
- 3 Residentia Episcoporum facienda est in loco, ubi est ipsa Ecclesia Cathedralis.
- 4 Mala ex non residentia Episcoporum quæ sequantur.
- 5 Episcopi ultra tres menses singulis annis quando possint à suis Ecclesiis abesse.
- 6 Charitas Christiana, quæ excusat Episcopum à residentia qualis ostenditur.
- 7 Necessitas virgens, quæ excusat Episcopum à residentia, quomodo intelligenda.
- 8 Abesse ab Ecclesia iuste potest Episcopus, occurrente temporali persecutione personæ, & non Ecclesiæ, vel aliarum onium suarum.
- 9 Abesse à sua Ecclesia non potest Episcopus propter perpetuum morbum.
- 10 Obedientia debita, propter quam excusatur Episcopus à residentia, qualis dicatur.
- 11 Episcopi lege residendi summi Pontif. consensu solui possunt.
- 12 Cardinales sunt pars corporis Papæ, illique assistere tenentur, ita ut à Curia sine eius licentia illis discedere non liceat.
- 13 Cardinales Romano Pontif. assistentes iustam habent causam, ut absint ab Ecclesiis suis.
- 14 Utilitas Ecclesiæ evidens, quæ excusat Episcopum à residentia qualis.
- 15 Utilitas Reipubl. evidens, quæ dicatur.
- 16 Episcopus evidenti Reipubl. exigente utilitate potest esse legatus, siue Orator Principis secularis.
- 17 Episcopi in Curia Regum, & aliorum secularium Principum fungentes munere & officio Regij Præsidis, Confessarij, vel Consiliarij, quando à residentia excusentur.
- 18 Residentia est de iure divino.
- 19 Auctoritas D. Cypriani refertur.
- 20 Residentia Episcoporum non solum in assidua corporis presentia, sed potius in mentis sollicitudine, & charitatis studio consistere debet.
- 21 Episcopus absque iusta causa à sua Ecclesia absens, quas penas incurat ostenditur.
- 22 Potum suscipere non possunt Episcopi, quo vinculum, per quod sunt suis Ecclesiis addicti, dirimatur, sine speciali summi Pontificis licentia.
- 23 Religionem intrare non potest Episcopus sine Papæ licentia.
- 24 Resignandi Episcopatum non est iusta causa si Episcopus velit ingredi Religionem approbatam, causâ mutandi statum, & vitam.
- 25 Religionem vouens an possit fieri Episcopus non adimpleto voto ostenditur.
- 26 Declaratur text. in cap. per tuas, 10. de voto.
- 27 Iuramentum sanctum de non acceptando Episcopatum an sit validum ostenditur.
- 28 Iuramenta illa non sunt obligatoria, quæ melioris boni fuerint directè impeditiva.

- 29 Episcopalis status est perfectior status religionis.
- 30 Declaratur text. in cap. uni, distict. 85. secundum unum intellectum.
- 31 Iurans se non facturum aliquod opus consilij, & perfectionis venialiter tantum peccat: iurans tamen se nunquam illud facturum mort. peccabit.
- 32 Peccatum mort. non impedit promittendum, nec sufficit ad repellendum electum, nisi irregularitatem inducat, vel talem infamiam præferat, ut morum honestatem tollat.
- 33 Declaratur d. capit. uni, secundum verum intellectum.
- 34 Alternativa non gaudet Episcopus in sua diocesi non residens, quamvis abesse pro exercitio alicuius officij Inquisitoris Generalis.
- 35 Alternativa non finitur Episcopus absens, etiam ex causa à Concilio approbata.
- 36 Alternativam ob absentiam amittens Episcopus, an retineat aliquod tempus ad conferenda beneficia ostenditur.
- 37 Proponuntur certa dubia in hac materia resoluenda.
- 38 Regula quatuor ad illa decidenda constituitur.
- 39 Fundamenta prædictarum regularum ostenduntur, & earum rationes dantur. numero 41. 42. 43. & 44.
- 45 Refertur Rotæ Romanæ decisio in una Papien. beneficij. decima Aprilis 1617. coram R. P. D. Martino Andrea.
- 46 Alternativa non gaudet Episcopus in illo mense, etiam ad illum spectante, in cuius principio absens fuit.
- 47 Rubrica habens rationem perfectam potest allegari ad decisionem causarum.
- 48 Regula de octo est reservatoria mensium.
- 49 Reservatio illa octo mensium non tollitur per alternativam Episcopo concessam, & ab eo acceptatam.
- 50 Episcopo non residente in aliquo ex quatuor mensibus sibi à Papa mutuatis, si contingat casus vacationis, Papa non confert iure devoluto, sed ex titulo primo reservacionis.
- 51 Alternativa non est mera & simplex remotio obstaculi, sed quasi contractus inter Papam, & Episcopum.
- 52 Papa ex octo mensibus sibi reservatis concedit Episcopo quatuor, & vicinèrsâ Episcopus de suis quatuor dimittit Papæ duos.
- 53 Menses quatuor alternati, quos occupat Episcopus, sunt & remanent Papæ quoad proprietatem, non quoad usum, durante residentia Episcopi.
- 54 Respondetur traditis in decis. Salmonen. & numero 55. & 56.
- 57 Adducuntur responsiones aliquibus obiectis.
- 58 Martius, & September, qui erant Episcopi, per alternativam sunt Papæ, suspensa Ordinarij facultate concessa in illis conferendi, siue Episcopus resideat, siue non numero 62.
- 59 Absens Episcopus an possit conferre in mensibus Iunij, & Decembris, quos firmos appellamus.
- 60 Residentia in alternativa desiderata debet esse mense integraliter facta.
- 61 Mensis à principio captus Apostolicus semper remanet Apostolicus.
- 62 Prouiso per Episcopum facta in principio, vel in medio mensis Ordinarij, erit legitime facta, veluti in tempore habili, etiamsi postea in fine recesserit.
- 63 Episcopus in principio mensis recedens, cur ita absens non gaudeat alternativa in reliqua parte mensis.
- 64 Parochi cur ita dicti?
- 65 Parochialis Ecclesia, quæ dicatur?
- 66 Parochialis Ecclesia, quomodo dignificatur?

- 68 Parochiale, seu curatum beneficium quoad residentiam non dicitur illud, quod non est actu curatum, sed habitum.
- 69 Beneficium in dubio non censetur curatum, sed simplex.
- 70 Parochi in suis Ecclesiis debent residere, etiamsi beneficium sit modici valoris.
- 71 Parochi in Ecclesiarum domibus cogendi sunt habitare, quae si non sint, in propinquiore intra Parochiarum limites.
- 72 Parochus tenetur in parochia residere, etiamsi in illas tres, vel quatuor essent incolae.
- 73 Residentia facienda est in Ecclesia digniori, ubi fuerint duae aequae principaliter unitae, quod si non constet quae sit dignior, in frequentiori, quod si una fuerit extra, & altera intra urbem, residendum est in ea, quae est intra.
- 74 Parochus non habetur pro residente si in ciuitate habitet ab Ecclesia sua tribus, vel quatuor miliaribus distante, quamuis Dominicis, & festiuis diebus ad illam accedat.
- 75 Magister Grammaticae non potest deputari in ciuitate, cum excusatione residentiae suae Ecclesiae à dicta ciuitate ultra duo miliaria non distante, etiamsi velit singulis diebus festiuis Parochiali interesse.
- 76 Episcopus potest compellere Rectores ad residendum, non obstantes consuetudine residendi in loco distante à Parochia per sex miliaria.
- 77 Parochialem obtinens Ecclesiam post Concil. Trident. studendi licentia, atque in absentia studiorum causa fructus percipiendi non datur.
- 78 Capellani, & coadiutores Rectorum Parochialium insunt auctoritate Apostolica tenentur ad personalem residentiam, ut Rectores ipsi.
- 79 Parochialem habens, in qua Vicarium perpetuum legitime institui obtinuit, eo uiuente, residere non tenetur.
- 80 Baptismalem Ecclesiam obtinens, cui incumbit sola cura baptizandi omnes infantes oppidi, tenetur ad residentiam.
- 81 Vicarium deputare, donec prouideatur de Rectore, spectat ad Episcopum, in cuius diocesi Parochialis existit.
- 82 Parochias duas habens unitas aequae principaliter, potest in qua maluerit residere.
- 83 Canonicatum & Parochialem obtinens in parochiali residere tenetur.
- 84 Resident in Parochiali, quae non longè abest à Collegiata, in qua Canonicatum obtinet, diebus feriatis ad Ecclesiam Collegiatam accedere, & in ea diuini inferuire potest.
- 85 Episcopo non licet pro Cathedrali Ecclesia seruitio, & item suo, aliquem ex curatis suae diocesis ex ipsorum Ecclesiis, constituto in illis idoneo Vicario, ad certa negotia adhibere.
- 86 Episcopus non potest uti opera Parochi in visitatione, vel in alio seruitio suae diocesis, nisi pro tempore duorum mensium, & tunc relicto idoneo Vicario.
- 87 Inquisitoris officium à residentia Parochialis non excusat.
- 88 Subcollectoris Apostolici officium exercens à residentia Parochialis non excusatur.
- 89 Inimicitiae graues quando legitima sint causae, propter quas quis residere non tenetur in Parochiali.
- 90 Aeris intemperies non excusat Parochum à residen-

tia Parochialis.

- 91 Senectus in parochia non excusat à residentia, sed debet poni Vicarius idoneus, cum assignatione congruae portionis ex ipsius Parochiae redditibus.
- 92 Absesse non dicitur, qui statim est reuersurus.
- 93 Parochus sine legitima causa, & licentia in scriptis habita non residens, mortifere peccat, & fructus beneficii pro rata temporis, quo abest, suos non facit.
- 94 Bona acquisita ex beneficio Parochi absentis extra suam Parochiam morientis tanquam spolia ad Cameram Apost. pertinent.
- 95 Causa legitima ab Episcopo approbata excusat à poenis contra nonresidentes prolatas.
- 96 Licentia discedendi requiritur ab Episcopo etiam in duobus mensibus à Concilio Tridentino Parochi concessis.
- 97 Constitutio Episcopi ne Parochi possint abesse ultra duos dies sine eius licentia, valida est.
- 98 Parochus non satisfacit petens licentiam iurans se grauem habere causam, quam non expediat manifestare.
- 99 Parochus habens licentiam per mendacium, in absentia fructus percipiens, eos restituere tenetur.
- 100 Absens ex causa rationabili, licet peccet ob inobedientiam non petendo licentiam, non tenetur tamen ad restitutionem.
- 101 Fructus amittuntur dumtaxat pro rata illius temporis, quo quis abest sine licentia, nec potest componi restitutio debita fructuum male perceptorum obtinentibus Bullam Cruciatam.
- 102 Parochus ultra duos menses absens potest cogi per Episcopum ad restitutionem fructuum pro rata temporis absentiae.
- 103 Fructus non residentium debet Episcopus applicare fabricae Ecclesiae Parochialis.
- 104 Episcopus procedens per subtractionem aduersus Parochos non residentes, iuxta Trident. tenetur seruare interualla, de quibus sessio. 6. capit. 1.
- 105 Parochi ob non residentiam quomodo beneficiis sunt priuandi?
- 106 Parochus absens ex iusta causa, siue cum licentia, siue absque ea, tenetur relinquere substitutum Vicarium idoneum, & approbatum, qui pro se populo seruiat, nisi absentia sua per sex, vel octo dies.
- 107 Canonici in Cathedralibus, vel Collegiatis Ecclesiis ita tenentur ad residentiam, ut eis non liceat vigore cuiuslibet statuti, ultra tres menses etiam continuos, ab eisdem Ecclesiis quolibet anno abesse.
- 108 Abbates, Priores, & alij superiores Collegiarum Ecclesiarum, licet habeant iurisdictionem in Canonicos, ad residentiam cogi possunt per Episcopos, sub quorum diocesi sunt.
- 109 Dignitas principalis in Collegiata cum regulariter habeat curam animarum, requirit aetatem 25. annorum inceptorum.
- 110 Canonicatum, & Monasterium in commendam obtinens debet in canonicatur residere, nisi monasterium habeat curam animarum.
- 111 Monasterium in commendam secularis habens, non obtinet curam conuentus, nec monachorum, sed tota est penes Priorem conuentualem.
- 112 Commendatarij Abbatis curam iurisdictionalem tantum, non autem sacramentalem habentes, ad residentiam non tenentur.
- 113 Canonicatum, & Parochialem habens in duabus

diœcesibus, & non residens in Parochiali ex permisso Episcopi, cogendus est ad residentiam in Canoniciatu.

114 Archidiaconus duos habens, dignitate pares, tenetur residere in quo magis sibi placuerit.

115 Consuetudo immemorialis non excusat à residentia in Cathedralibus, & Collegiatis insignibus.

116 Consuetudo immemorialis, qua licebat Canonici ultra tres menses abesse, sublata est per Concilium Tridentinum, nisi esset confirmata per Sedem Apostolicam.

117 Consuetudo vel statutum, quo cauetur servitium quadraginta annorum Ecclesie præstitum liberare beneficiatum à residentia, observari potest.

118 Absentia causum legit. non est necesse assignare, nec licentiam à Prelato obtinere pro absentia trium mensium à Concil. Trident. concessorum, dummodo omnes Canonici eodem tempore non absint.

119 Menses tres, quibus Canonici abesse possunt, providere debent Episcopi, ne incurrant in Natale, aut Pascha Domini, vel similes maximas solemnitates.

120 Menses tres, quibus Canonici abesse possunt, debent continere nonaginta dies, & possunt accipi non solum continui, sed etiam interpellati.

121 Absentia trium mensium Canonici conceditur, si constitutiones Ecclesie servitium totius anni requirunt.

122 Canonici ultra tres menses absentes, licet in civitate, ubi ipsa Ecclesia existat, sint presentes, incidunt in penas Concilij.

123 Episcopus ob legitimam causam dare potest Canonici suis facultatem, ut possint abesse per quatuor menses.

124 Canonici an pro tribus mensibus sibi concessis in absentia distributiones quotid. consequantur.

125 Coadiutor & coadiutus possunt abesse tribus mensibus.

126 Archidiaconus potest abesse ultra tres menses ratione visitationis.

127 Cura animarum incumbens imminenti suæ dignitati habetur pro præfenti.

128 Canonici, & Parochiales habens, & residens in Parochiali, quomodo quotidianas distributiones lucratur?

129 Canonici curam animarum habentes, quæ illi Ecclesie imminet, habentur tanquam presentes in choro, dum sunt in actu administrandi sacramenta.

130 Canonici & Parochiales habenti, in qua potest sine discrimine vite propter inimicitias residere, permittitur ut in canonicatu resideat.

131 Canonici, & dignitates in Ecclesiis cathedralibus & collegiatis, etiam seclusa consuetudine, vel statuto, tenentur iusto cessante impedimento psallere in choro.

132 Distributiones tenentur restituere assistentes in choro non cantando, vel de ordinario, & frequenter confabulando.

133 Canonici debent interesse omnibus diebus, & horis, præterquam in tribus mensibus singulorum annorum.

134 Celebrans in Ecclesia ex devotione, vel obligatione, tempore, quo cantatur una hora, non potest dici illi interfuisse.

135 Distributiones quotidiana non possunt percipi à Canonici absentibus, & per substitutum Ecclesie suæ infermentibus, nisi expresso id privilegio inuarentur.

135 Statuti non est habenda ratio, quo cauetur posse Canonicos inferuire per substitutos, vel alternatim unum pro alio, quia est contra Concil.

137 Canonici personaliter ad canendum Missam sunt cogendi illis diebus, quibus ex instituto, & legitima consuetudine illius Ecclesie debellantur.

138 Canonici, ac dignitates obtinentes, præsertim in Ecclesiis Cathedralibus, Episcopo solemniter celebranti assistere tenentur.

139 Capitulum, seu clerici inferiores sine Episcopo non possunt statuere de quotidianis distributionibus.

140 Distributionum amissionem ob non residentiam non potest Episcopus, aut Capitulum remittere.

141 Canonici associantes Prælatum quandoque volentem audire Missam in Ecclesia extra Cathedrallem, non sunt participes distributionum quotidianarum.

142 Canonici duo interessentes Episcopo ad mentem sacrorum Canonum non percipiunt distributiones quotidianas, nisi tamen in illis consistere omnes fructus.

143 Episcopus Canonici sibi servientibus indulgere potest, ut in absentia, præbendarum, seu portionum suarum fructus percipiant.

144 Episcopus Canonicum, seu Capellanum ex causa legitima comprehensa in capit. vn. de cleric. non resid. à residentia sine consensu aliorum Canonicorum excusare potest.

145 Episcopus ob legitimam causam potest dare Canonicis licentiam absentia quatuor mensium.

146 Absens per annum, à dignitate, canonicatus seu præbende distributionibus est privatus, &c.

147 Pena contra obtinentes canonicatus, & non residentes non procedit in Canonico simplici carente præbenda.

148 Penarum gradus præscripti à Concilio contra non residentes, necessario servandi sunt, antequam deueniatur ad punitionem, alias erit nulla.

149 Citatio una contra non residentem ante priuationem sufficit si personaliter fiat, si tamen sit absens tria citatione per edictum publicum est vocandus, nec sufficit una pro tribus, aliter enim facta priuatio est nulla.

150 Fructus præbende, quibus Canonici, qui abfuerunt à servitio Ecclesie ultra tres menses priuandi sunt, applicandi in usum Ecclesie, aut proportionabiliter servientibus, & residentibus, numero 152.

151 Penam contra non residentes potest Episcopus antea sententiam minuire, vel augere, sed non in totum tollere.

152 Absens à servitio suæ Ecclesie, ut possit fructus, & distributiones lucrari, duo copulativè requiruntur, iusta causa absentia, & licentia Ordinarij.

154 Declaratur Concil. Trid. sess. 21. de reformat. cap. 3. & sess. 22. de reformat. capit. 3.

155 Auditores Rotæ Romanæ consequuntur fructus, & distributiones suarum præbendarum in absentia.

156 Inquisitores contra hereticam pravitatem habentur in suis præbendis, & dignitatibus pro presentibus, & residentibus, non tamen in beneficijs curam animarum habentibus.

157 Collector generalis Camere Apostolicæ, Subcollector, Advocati, Procuratores, Fiscales, & Notarij in causis spoliarum, meorum officio durante, lucrantur distributiones quotidianas in absentia.

158 Concilio generali interessentes lucrantur distributiones quocid.

- 159 Limina Apostolorum visitans Episcopi nomine, vel ipsum comitans ad eadem limina quotidianas lucratur distributiones.
- 160 Penitentiarius dum Confessiones audit censetur pro presente in choro.
- 161 Examinatores beneficiorum à Synodo diocesana electi, si causa examinis absunt à choro possunt ex stat. Capituli quotidianas distributiones lucrari.
- 162 Curam animarum exercentes, quæ illi Ecclesiæ, ubi sunt Canonici, imminet, dum sunt in actu administrandi sacramenta distributiones quotidianas lucrantur.
- 163 Visitans Ecclesiam, iura, vel redditus sue Præbendæ percipit distributiones quotidiæ.
- 164 Senex beneficiarius quando non residens diuinis officiis habeat quotidianas distributiones?
- 165 Obsequium datus ab Ecclesiâ, aut etiam repulsiuâ causa captus, quotidianis distributionibus priuandus non est.
- 166 Infirmus, qui personaliter diuinis officiis adesse non potest, quotidianas percipit distributiones.
- 167 Intelligit si solutus erat residere, & interesse diuinis, dum bene valebat.
- 168 Intelligit, etiam si quis propria culpa in morbum incidit.
- 169 Medicinam tuenda valetudinis causa cum Medici consilio sumens, quotidianas percipit distribuit.
- 170 Pestis causa, qui absuerit quotidianas distributiones non lucratur, nisi consuetudo sit ut darentur absentibus ex legitima causa.
- 171 Absentes pro utilitate Ecclesiæ distributiones quotidiæ non amittunt, præcipue stante consuetudine, &c.
- 172 Absenti à seruitio Ecclesiæ ex iusta causa, & pro defensione iurium ipsius Ecclesiæ, vel sui beneficii, debentur fructus, & distribuit.
- 173 Excommunicatus pro causa Ecclesiæ, & defensione ipsius iurium lucratur fructus, & distributiones beneficii.
- 174 Excommunicatus inique distributiones quotidianas exigere potest.
- 175 Suspendus iniuste, sine ab officio, siue à beneficio, recuperat quotidiæ distributiones.
- 176 Interdictus iniuste, vel nulliter ab ingressu Ecclesiæ recuperat quotidiæ distributiones, consilio de iniustitia, vel nullitate.
- 177 Penso imposita super Canonatu, dum Canonicus fuit suspensus, debet solui per Capitulum.
- 178 Incarceratus iniuste, semota quacunque consuetudine in contrarium, debet percipere distributiones quotidianas.
- 179 Beneficia simplicia obtinentes non possunt cogi per Episcopum ad aliquod seruitium personale in eis faciendum.

EPISCOPVS AD RESIDENTIAM AN SEMPER TENEATUR?

ALLEGATIO LIII.

1 DE residentia Prælatorum in suis ecclesiis faciendâ agit Concil. Trid. sess. 6. de reformat. capit. 1. & sess. 23. etiam de reformat. capit. 1. & late tractantur Bartholom. Carranza in suo speciali tract. de residentia Episcoporum, Franc. Leo in thesauro fori eccles. par. 3. capit. 2. à numero 4. cum sequentibus Marc. Anton. Genuens. in man. Pastorum capit. 31. Azor. instit. moral. par. 2. lib. 7. capit. 4. Regolin. de potestate Episcopii capit. 4. §. 13. Valerian. Reginald. in praxi fori parit. lib. 30. tract. 3. numero 58. Alphons. Aluarez. in speculo iuris Pontificii capit. 9. Armendar. in addit. ad recopil. legum Nauarr. libro secundo tit. 23. l. 2. §. 2. rub. vtrum Episcopi possint se absentare à suis Episcopatibus, vel debeant in eis residere? Item super residentia

Prælatorum, & aliorum curam animarum habentium, & residere debentium emanauit Constit. Pij 1^{ri}. incip. In suprema, Dat. Romæ Kalend. Decembris 1564. Postea ab eodem Pio 1ro. super executione Concilij, & litterarum eiusdem Sanctissimi contra Archiepiscopos, Prælatos, & alias personas ecclesiasticas non residentes in suis Ecclesiis emanauit Motus proprius, incip. Motu proprio, publ. die 11. Maij 1565.

2 Cum præcepto diuino mandatum sit omnibus, quibus animarum cura commissa est, oues suas cognoscere, ut ait Trident. Synodus d. sess. 23. capit. 1. idem Episcopos, & Parochos suis Ecclesiis iure diuino ad residentiam compelli resoluunt Caietan. 2. 2. quæst. 185. artic. 5. Carranza dict. tract. capit. 2. Sor. de iustit. libro primo quæst. 2. artic. 1. Conarr. libro 3. variar. capit. 13. Alphons. Aluar. d. capit. 9. versic. de residentia. Nauarr. in man. capit. 35. numero 121. quos refert & sequitur Azor. institut. moral. d. capit. 4. quæst. 1. Posseum. de officio Curati capit. 1. numero primo. Salzged. ad Bernar. in pract. capit. 54. lit. A. in nouiss. Pargas de Episcop. iuris. axiomate 12. Bott. de synodo par. 3. art. 1. num. 150. Zecchi. de muniere episcopali cap. 5. num. 3. Nicol. Garc. de benefic. par. 3. cap. 2. num. 16.

3 Et huiusmodi Episcoporum residentiam debere fieri in Cathedrali, idest, in loco, ubi est ipsa Ecclesia Cathedralis dicit gloss. in capit. Episcopus 4. de consec. dist. 3. Marc. Anton. Genuens. d. capit. 31. numero 6. Nam quis dubitat, quod ianitor ad ianuam, villicus ad villam, gubernator nauis ad gubernaculum, præceptor ad scholam, & alij ad sua munera sedere debeant? alioquin qui non residet (cum aliud eum non abducunt præscripta à sacro Concilio causa de quibus infra) ostendit se sponsum non esse, sed peregrinum: non patrem, sed extraneum: non pascentem oues, sed se ipsum: non ædificantem, sed fere destruentem.

4 Ex non residentia item Episcoporum nonnulla mala sequi manifestum est, clerici efficiuntur irreligiosi, seculares irreuerentes, perit doctrinæ puritas, pauperes nimis patiuntur, & alia munera Pastori: ha obiri non possunt, Trid. sess. 23. cap. 1.

5 Vbi sub penis ibi contentis prohibet Episcopis singulis annis ultra tres menses abesse, & dummodo ex causa rationabili, & sine gregis detrimento, quod an ita sit conscientia Episcopi relinquitur, non tamen in Aduentu, Quadragesima, Natiuitate Domini, Resurrectione, Pentecostes, & festis Corporis Christi: ultra vero tres menses non liceat nisi urgeat Christiana charitas, virgens necessitas, euidens Reipublicæ utilitas, euidens Ecclesiæ utilitas, & debita obedientia: & licentia est concedenda in scriptis, & approbata à Papa, aut Metropolitano, vel viciniore Episcopo, nisi causa sit notoria, & repentina, ita habetur in d. capit. 1. Concilij Tridentini, Vnde Metropolitano, vel illo absente Episcopus antiquior, debet prouidere, ut prouinciales Episcopi iuxta Concilij Decreta in eorum Ecclesiis resident, & super absentia inquirere, Armendar. ubi supra num. 5. & 6.

6 CHRISTIANA CHARITAS intelligitur proximiorum utilitas, ut si aliqua Ecclesia versatur in magno periculo hæresis, & Episcopi prædicatione posset succurri, vel ob pacem Magnatum componendam. Sed ista causa debet intelligi dummodo in propria Ecclesia non sequatur notabile detrimentum, quia esset contra ordinem Charitatis, Cardinal. Toler. in instruct. sacerdot. lib. 5. capit.

4. quem refert, & ſequitur Marc. Anton. Genuenſ. d. capit. 31. numero 3.

7 **VRGENS NECESSITAS** intelligitur, quando ſcilicet aliquo graui morbo affectus eſt, & niſi locum mutet, vitæ periculum imminet, præcipue ſi Eccleſia ſua ex hoc detrimentum ſpirituale non patitur, quod ſi ſequi poſſit, quia tyrannus, vel hæreticus ſtudet nocere ouibus in ſpiritualibus, tunc debet porius mori, quam deferere gregem, Tolet. d. capit. 4. numero 3. verſicul. 4. Marc. Anton. Genuenſ. d. capit. 31. numero 3. Azgri. d. capit. 4. quæſt. 4. Carranza d. tract. de reſid. Episcop. capit. 12. verſicul. ſecundo.

8 Vbi doctè aſſerit quod occurrente temporali perſecutione perſonæ, & non Eccleſiæ, vel aliarum ouium ſuarum iuſtè poteſt abeſſe ab Eccleſia durante perſecutione, quia Paulus miſſus eſt in ſporta, vt fugeret Damalci perſecutionem Iudaorum, & Athanaſius fugit ab Eccleſia ſua inſtante perſecutione Conſtantini Imperat. Arriani, quo tempore exulati multi Sancti Episcop. ab Eccleſiis ſuis.

9 Quoad primum vero credo verius Episcop. non licere à ſua Eccleſia abeſſe, etiam propter perpetuum morbum, vt deciſum refert Armendar. d. loco numero 4. & 5. nam tempore peſtis ſi Parochi moriantur, vel auſugerint tenetur ipſe Sacramenta propter neceſſitatem miniſtrare, ex D. Thom. & Socr. reſoluit Marc. Anton. Genuenſ. d. capit. 31. numero quarto.

10 **DEBITA OBEDIENTIA**, quando ſcilicet aliquis à Summo Pontif. vocatur, ſalzed. ad Bernard. in prælio capit. 54. verſic. tertius caſus Azgri. d. capit. 4. quæſt. 4. verſicul. ad tertium. Nam Summi Pontif. mandato accerſitus ad tempus aliquod breue pro miniſterio aliquo, & bono Eccleſiæ vniuerſalis, vel Reipub. Chriſtianæ, iuſtè à reſidentia excuſaretur, dummodò expedito miniſterio redeat ad propriam Eccleſiam, quamuis commode poſſit ſupplere per non Episcopum, ita Carranza d. capit. 12. verſic. quinto.

11 An iuſta poſſit eſſe cauſa, vt quis Episcop. à lege reſidendi Summi Pontif. conſenſu ſoluatur, ſi ſit Curia Romanæ Camerarius, vel Vicecancellarius, vel Summus Pœnitentiarius, vel Cameræ Apoſtol. Theſaurarius, vel Auditor Rotæ, vel à Secretis, aut Confeſſionibus Papæ? Negatiuè videtur reſpondendum ſi adſint alij ſatis idonei ad hæc munera, & officia cum Caietan. & Socr. quos refert & ſequitur Azgri. d. capit. 4. quæſt. 5. licet autem iuris diuini ſit, vt Episcop. & Parochi ſuis Eccleſiis per ſe ipſos inferuiant, & Papa non poſſit ſuo arbitratu huius legis rigorem gratia alicuius laxare, poterit tamen iuſtis de cauſis, his videlicet, quas recta ratio, & lex charitatis præſcripſerit, hunc vel illum hac lege ſoluere.

12 Cardinales igitur, cum ſint pars corporis Papæ Moneta de decimis capit. 9. quæſt. 3. numero 114. & illi aſſiſtere teneantur Flamin. de reſignat. libro ſecundo quæſt. 1. numero 34. & libro ſeptimo quæſt. 12. numero 14. ita vt à Curia ſine Papæ licentia non eis diſcedere liceat, Flamin. libro primo quæſt. 10. num. 27. Camill. Borrell. in ſumma omnium deciſ. titul. 10. num. 3. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloſſ. 24. numero 113. & ſequenti, iuſtam habent cauſam, vt abſint ab Eccleſiis, quarum ſunt Episcop. ita Martin. Laudens. de Cardin. quæſt. 5. & in alio tractat. de Cardin. quæſt. 68. Andra. Barbat. de præſtantia Cardin. quæſt. 12. rillad.

de origine Cardin. quæſt. 5. num. 11. & 12. & quæſt. 13. num. 62. Gonzal. d. gloſſ. 24. num. 128. licet contrariū teneant Azgri. diſt. cap. 4. quæſt. & capit. 6. quæſt. 1. Flamin. d. lib. 1. quæſt. 10. num. 8.

14 **EVIDENS ECCLES. VTILITAS**, intelligitur quando abeſt ad defendendum iura ſuæ Eccleſiæ, vel ob aliud ſimile vocatus accedit, vel ſi contingat celebrari Concilium aliquod generale, vel provinciale, quamdiu ſcilicet durat Concilium, Tolet. d. numero 3. verſicul. quarto, ſalzed. d. capit. 54. verſicul. quarto, Carranza d. capit. 12. verſicul. tertio, Marc. Anton. Genuenſ. d. capit. 31. numero quinto.

15 **EVIDENS REIPVB. VTILITAS**, intelligitur quando poſtulauerit euidentis utilitas ſuæ ciuitatis, aut totius Regni, ita quod per alios id fieri non poteſt, poſt Tolet. refert, Marc. Anton. Genuenſ. d. capit. 71. numero 6.

16 Episcop. enim euidenti Reipubl. exigente, utilitate poteſt eſſe Legatus, ſiue Orator Principis ſæcularis, vt habetur in capit. cum parati de appellat. gloſſ. vni. verbo Legatum in capit. Episcop. 14. diſt. Corſet. in tractat. de poteſt. Regia par. ult. numero 47. Carol. de Graſſis de effectibus clericalibus effectū 61. numero ſecundo. Zechi. de caſibus reſeruat. caſu tertio numero ſecundo.

17 In Curia tamen Regum, & aliorum ſæculariſ Principum fungentes munere, & officio Regij Præſidis, vel Conſellarij, vel Conſilarij, aut Proregis, non eximuntur à reſidentia ſuorum episcop. paruum, niſi ea ſit hominum penuria, vt alij ſatis idonei minimè reperiantur, qui hæc præſtent obſequia, nec in hoc Cæſaris facultas, de qua in auct. de Sanctiſſimis Episcopis collat. 9. aliquam vim habet, cum ſit cauſa ſpirituales Episcoporum reſidentia, ideo dato communi Reipub. commodo, non Cæſaris indulgentia, ſed Romani Pontif. habita licentia Episcop. ab Eccleſiis ſuis abeſſe poſſunt, prout reſoluit Azgri. d. par. 2. libro ſeptimo capit. 4. quæſt. 6. aliter enim nullo modo exiſtentes in ſeruitio, aut officiis Regis excuſari poſſunt à reſidentia, Nicol. Garc. de benefic. pag. 3. capit. 2. à numero 388.

18 Nam reſidentia, vt ſupra dixi, eſt de iure diuino, vt Numer. cap. 18. ſolis filiis Leui mihi ſeruientibus in Tabernaculo, & portantib. peccata populi dedi omnes decimas filiorum Iſrael in poſſeſſionem, & Apoſt. ad Theſſ. 1. capit. 3. nèque gratis panem accipimus ab aliquo, ſed in labore, & fatigatione die ac nocte operantes, vt noſmetipſos formam daremus vobis ad imitandum nos, & Math. 10. & Luca 10. dignus eſt operarius mercede ſua: & non reſidere eſt contra debitam Chriſti charitatem, nam amor eius non eſt apud eum, qui parui pendet, quæ maxima ſunt Chriſti, ſcilicet ſalutem animarum ſibi commiſſarum, Alphonſ. Alvarez d. capit. 9. prop. ſinem.

19 Meminerint Episcop. elegantia Diui Cypriani verba in tract. de lapſis, relata per Cardin. Caſar. Baron. annalium Eccleſiæ tom. 2. anno Chriſti 253. pag. 301. & ſunt quæ ſequuntur: Episcop. plurimi (quos & hortamento eſſe oportet cæteris & exemplo) diuina procuratore contempta audent procuratores rerum ſæculariſ fieri dereliſta cathædra, plebe deſerta, per alienas prouincias oberrantes, negotiationis quæſtuosæ nundinas aucupari, eſurientibus in Eccleſia fratribus nõ lubuenire, habere argenti largire, velle fundos inſidioſis fraudibus rapere, vlu-

ris multiplicandis sc̄nus augere, quid non perperit tales pro peccatis huiusmodi mere-
mur?

20 Meminerint etiam huiusmodi residentiam, non solum præsentiam corporis assiduam, sed etiam mentis sollicitudinem, & charitatis studium præferre debere. Quid si ibi in Ec-
clesia sua Episcopus in eadem, & concionandi tempus instat, obmutescat? Quid si de sceleribus profligandis, de virtutibus disseminandis, de subleuanda inopia, de disciplina restituenda, de blasphemis, de aleatoribus, de luxu, & de obscenitate obleganda nihil, aut parum laboret? Quid si eius Ecclesia non Synodus diocæsana quotannis habeatur, non Confirmationis Sacramentum in locis remotioribus ministretur? imo nec diocæsis ipsa, nisi perraro, & non integre visitetur? & quæ alia præcipuè à Tridentino Concilio præcepta fuerunt, lente admodum in usum inducantur? Siue cum crassa admodum in pluribus diocæsis parochorum imperitia deprehendatur; nulla tamen industria adhibeatur, ut lectio Theologiarum habeatur, seu alia huiusmodi ad illorum fructum subsidia excoigantur? Hic certe nudum potius nomen, ac simulacrum Episcopi in otio, & desidia, quam veri pastoris formam, quæ cum zelo, ac sollicitudine coniuncta esse debet, omnibus referet. Nam quamvis sola corporis præsentia, humano iudicio, ecclesiasticæque functionibus tuti, immunesque esse videantur, sciant tamen non eos supremum illud, acerrimumque Præpotentis Dei tribunal euasuros, nisi & alia multa cum hac personali residentia coniunxerint, quæ eos non specie tantum, sed verè Episcopos, Pastoresque esse declarant. Hinc *Concil. Trident.* diuino præcepto hæc inter cetera illis nominatim mandata esse recensuit: oues suas agnoscere: pro his sacrificium offerre: verbum diuinum prædicare: Sacramenta administrare: bonorum omnium operum exemplo pascere, pauperum miserabiliumque personarum curam paternam gerere, & in cetera munia Pastoralia diligenter incumbere.

21 Absque iusta causa à sua Ecclesia absens Episcopus, qui propriæ salutis immemor, terrena cælestibus, ac diuinis humana præferens in diuersis curijs vagatur, aut in negotiorum temporalium sollicitudine ouili derelicto, atque ouium sibi commissarum cura neglecta se detinet occupatus, ultra mortalis peccati reatum, quem incurrit pro rata temporis, quo abest, fructus suos non facit, nec tuta conscientia illos retinere potest, sed tenetur eos fabricæ Ecclesiæ, vel pauperibus erogare, *Concil. Tridentin. d. capit. 1. versicul. si quis autem, sess. 23.* Si tamen per sex menses continuos nullo legitimo impedimento, seu iustis & rationabilibus causis cessantibus extra suam diocæsini morando abfuerit, ipso facto quarta parte fructuum illius anni priuatur, quæ pars per Superiorem Ecclesiæ applicanda est fabricæ, & pauperibus loci. Quod si per alios sex menses in absentia perseverauerit, aliam quartam eadem ratione amittit, applicandam per eundem eisdem. Postremo crescente contumacia intra tres menses Metropolitanus de absentia suffraganei Roma-

num Pontif. per litteras, nunciumue certiorum facere debet, alioquin elapsis prædictis tribus mensibus ipso facto ingressu Ecclesiæ priuatus est ipse Metropolitanus, ita habetur in *Concil. Tridentin. d. capit. 1. sess. 6. de reformat.* Bona Patriarcharum, & Episcoporum, cuiuscunque quantitatis, mortuorum extra suas Ecclesias contra *Concil. Trident.* tanquam spolia ad Cameram Apostolicam pertinent per Bullam Pij Quarti, quæ incip. *In suprema militantis Ecclesiæ*, publicat. die 4. Decembris 1564. & exequutorem idem Pius Quartus dedit Auditorem Cameræ, iuxta formam, quæ habetur in Bulla eiusdem incip. *Cum tam per sacrosanctam*, ita refert *Amend. d. loco num. 7.*

22 Episcopi adeo sunt obstricti ad residentiam suarum Ecclesiarum, ut ne votum quidem suscipere possint: quo vinculum, per quod sunt suis Ecclesijs addicti & obligati, dirimatur sine Romani Pontificis licentia, *capit. nisi cum pridem, de renunc. capit. licet, de regular. capit. magna, de voto, Azor. instit. moral. par. 1. libro undecimo, capit. 16. quæst. 2. Marc. Anton. Genuen. dist. capit. 31. numero 10. vbi numero 11. versicul. tertio, cum Azor. d. capit. 16. quæst. 2. versicul. quæres, resoluit Episcopum, qui longinquæ peregrinationis votum fecerit, oportere soluere expensas, quas inter eundem, commorandum, & redeundum fecisset: laborem vero peregrinationis cum vigilijs, precibus, ieiunijs, & alijs pietatis officijs commutare debere. Ego tamen tenerem Episcopum ad prædicta non obligari, cum huiusmodi votum longinquæ peregrinationis non possit emittere sine Papæ licentia, ut tenet *Panorm. in d. cap. magna*, quem refert & sequitur *Alphons. Alvarez in speculo iuris Pontificij cap. 9. in princip. pag. mibi 27.**

23 Sic etiam sine Papæ licentia religionem intrare non possunt, *d. capit. licet, versicul. illa, Menoch. de arbitrar. casu 423. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 18. num. 377. versic. postremo.*

24 Nec est iusta causa resignandi Episcopatum, si Episcopus velit ingredi religionem approbatam, causa mutandi statum, & vitam *capit. suggestum 7. quæst. 1. capit. suscitatus 7. quæst. 5. Maiol. de irregul. libro tertio capit. 3. numero 31. in fine, Flamin. de resign. libro quinto, quæst. 3. numero 133. tenebitur tamen, quantum in se fuerit, à Papa facultatem petere abdicandi se à munere Episcopali. Azor. dist. quæst. 2. versic. quæres, Marc. Anton. Genuen. d. capit. 31. numero 11.*

25 An qui vouit religionem possit fieri Episcopus: non adimpleto voto? quæstio est, in qua text. in *capit. per tuas 10. de voto*, dicit, quod prius debet adimplere votum, *Marc. Anton. Genuen. d. capit. 31. numero 12. Jacob. de Graffius in aur. decis. pag. 1. lib. 2. cap. 24. numero 12. Valerian. Reginald. d. lib. 18. num. 382.* Sed dubio non caret, cur Episcopus creatus post simplex religionis votum, teneatur Episcopatu relicto ad religionem transire, cum votum non infringat, qui commutat in melius, *capit. peruenit, in 2. de iur. iuran. & status Episcopi sit perfectior statu regulari, capit. veniens, eodem tit. capit. licet, de Regularibus.*

26 Quare sunt aliqui qui asserant Summum Pontif. in *d. cap. per tuas*, loqui de consilio, ibi, *consulimus*, cum nulla sit culpa acceptare Episcopatum, & ob id non implere religionis votum, ita *Frat. Emman. in summa tom. 2. cap. 6. numero 6. Henric. in summa libro 10. de Sacram. Ordinis, capit. 32.*

numero ult. in commem. littera 7. Marc, Anton. Genueſ. d. numero 12. Verum dicendum puto hunc tenere dimiſſo Episcopatu ad religionem tranſire, quia acceptans Episcopatum admittit impedimentum religionis promiſſa, & ſic erit voti reus, quamvis enim non repugnet, vt religioſus fiat Episcopuſ, repugnat tamen vt Episcopuſ fiat religioſuſ, quia oportet illum priuſ fieri nouitium, & in operibus humilibus verſari, quæ dignitatem Episcopuſ dedecet, ita poſt Angel. ſilueſt. Tabien. & alios, tenent Sancti. in præcepta Decalogi libro quarto capit. 18. numero quinto. Azzi d. capit. 16. quaſt. 2. & capit. 22. quaſt. ult. & parte 2. libro tertio capit. 32. quaſt. ult. vbi reſpondens ad obiectionem illam de itatu Episcopali, quod ſit perfectior ſtatu religioſorum, aſſertit eam nihil euincere, quia votum ſub præcepto cadit, Episcopatuſ vero conſilij non præcepti opus eſt: & ad illud quod licituſ eſt tranſituſ à religione ad Episcopatum, reſpondet huiuſmodi tranſituſ fieri auctoritate Summi Pontificiſ. non propria voluntate religioſi.

27. Ex quibus difficilis redditur text. in capit. unico diſtinct. 85. ibi, vel ſi tactiſ, & c. quatenus probat iuramentum factuſ à quodam Archidiacono de non acceptando Episcopatum validum cenſeri, & colligit gloſſ. ibi, verbo, ſacroſanctiſ: difficultas ex eo prouenit, quia illa iuramenta non ſunt obligatoria.

28. Quæ melioris boni fuerint directè impeditiua D. Thom. 2. 2. quaſt. 89. artic. 7. ad 2. & quodlib. 5. artic. 27. Abb. in capit. ſi vero, numero 3. de iureiuram. Couarr. in capit. quamvis, par. 1. §. 6. numero 7. Sayr. in clauſi Regia libro quinto capit. 7. numero 3. Soar. de relig. tom. 2. lib. 2. de iurament. capit. 17. numero 7. cum ſequentib. atqui acceptatio Episcopatus inter opera meliora cenſeri debet, ex reg. capit. in ſcripturis, & capit. qui Episcopatuſ 8. quaſt. 1. igitur iuramentum de illo non acceptando inuoliduſ debet iudicari.

29. Confirmatur deinde difficultas, quia iuramentum de non ingrediendo religionem, non obligat ſecundum ſupra citatoſ: ſed ſtatus Episcopaliſ eſt perfectior ſtatu religioniſ, ille namque ſtatus eſt perfectior, qui magis charitatem attingit, qualiſ eſt Episcoporuſ, quia conſiſtit in officio paſtorali, iuxta illud Ioan. 10. bonus paſtor, & c. Tridentin. ſeſſ. 13. de reformat. capit. 1. ob id que præ omnibus alijs ſtatibus charitatem attingere dicenduſ eſt, iuxta illud Ioan. maiorem charitatem, & c. reſertur ad hoc propoſituſ in capit. niſi cum pridem, §. quippe. de renunc. & hinc fit, quod faciliuſ indulgetur, vt monachuſ ad Episcopatuſ aſcendat, quam præſul ad monachatuſ deſcendat, vt probat opt. text. in d. capit. niſi, verſ. nec putes, text. item opt. in capit. licet, verſ. illa, de regular. D. Thom. 2. 2. quaſt. 84. artic. 1. ergo à fortiori iuramentum de non acceptando Episcopatuſ obligatoriū non eſt cenſenduſ, argument. authent. multo magiſ, C. de ſacroſan. Eccleſ.

30. Quare ad text. in d. capit. unico reſpondentes Abb. in dicto capit. ſi vero, numero quarto. Sely. de iureiuran. par. 3. quaſt. 1. numero 21. Angel. & ſiln. verbo iuramentum, §. 3. D. Antonin. par. 2. tit. 10. capit. 6. §. tertiuſ caſuſ, & alij citati à Soar. d. libro 2. capit. 13. numero 14.

31. Aſſerunt iuramentum illud attendi in ſpecie illiuſ text. non quia fuit validuſ, aut obligatorium, ſed quia illud emittens mortaliter peccauit

in actu iurandi: licet enim ſimpliciter iurans ſe non facturum aliquod opus conſilij, & perfectio- nis, venialiter tantum peccet, ex ſententia Dini Thoma d. artic. 7. ad 2. vbi Caietan. ſor. de iuſtit. lib. 8. quaſt. 2. artic. 3. conſuſ. 5. Couarr. d. numero 7. Nauarr. in manual. cap. 12. numero 16. & aliorum quos reſert & ſequitur Sayr. libro quinto capit. 4. numero 36. Nihilominuſ tamen mortaliter peccat, qui iurat nunquam ſe illud opus facturum, quia includit caſum neceſſitatiſ, in quo iam non ex conſilio, ſed ex præcepto tenetur, vt per gloſſ. verbo, ſacroſanctiſ, in princip. in d. capit. unico. Couarr. d. numero 7. Nauarr. d. numero 16. Sayr. d. numero 36. Vnde quia Archidiaconuſ, de quo in d. capit. unico, iurauit ſe nunquam Episcopatuſ acceptaturuſ, vt text. habet, vtrique mortaliter deliquit, vt aduertit Caietan. 2. 2. quaſt. 89. artic. 7. ad 2. & ideo ad Episcopatuſ non promouetur.

32. Verum hic intellectuſ nullo modo eſt admit- tenduſ, quia peccatum mortale non impedit pro- mouenduſ, nec ſufficit ad repellenduſ electuſ, capit. ſicut, 27. iuncta gloſſ. 1. de iureiuran. gloſſ. verbo emendato, in capit. diſtinctio 22. quaſt. 4. ſic alias ſolum illud peccatum impedit promouenduſ, quod vel irregularitatem inducit, vel ſaltem talem præſert infamiam, vt morum honeſtatem tol- lat ex Felin. in capit. dilectiſ, numero 4. de except. Co- uarr. in capit. alma, parte 1. §. 8. numero 4. Deinde vetiuſ eſt Archidiaconuſ iuramentuſ, de quo in d. capit. unico, nulluſ commiſiſſe peccatuſ in ipſo actu iurandi, vt infra oſtendetur, ergo non propter peccatuſ eſt ab Episcopatuſ repulſuſ. Quare ſor. libro octauo, de iuſtit. quaſt. 1. artic. 7. in 2. argument. aſſertit Archidiaconuſ illuſ fuiſſe coactum à Pontifice accipere Episcopatuſ, eo quod iudicatuſ fuit Eccleſiæ neceſſariuſ, & ideo oportuiſſe infringere iuramentuſ. Sed hic intellectuſ nulluſ habet fundamentuſ, imò litteræ omnino repugnat, & epistolæ originali Gregorij, ex qua text. deſumitur, cuiuſ verba ad hoc propoſituſ reſert Soar. d. capit. 13. numero 15.

33. Reſectiſ igitur hiſ, atque alijs intellectibus tu dic in hoc euentu iuramentuſ duobuſ modis fieri poſſe: priori modo quando verbi gratia iuramentuſ generaliter fit de non acceptando Episcopatuſ, animo etiam reſiſtendi Superiori præcipienti, vt accipiat: item animo non acceptandi quantumcunque virgens neceſſitas, vel utilitas Eccleſiæ id expoſcat & tale iuramentuſ peccatuſ mortale includit, tam in actu iurandi, quam in ſui obſeruantia, & ideo nullatenus eſt obligatorium: poſteriori vero modo poteſt fieri hoc iuramentuſ cum debita moderatione, videlicet non acceptandi Episcopatuſ, niſi neceſſitas, vel utilitas Eccleſiæ, aut præceptuſ Superioriſ interueniat, iuxta reg. capit. venientes, de iureiuran. In hoc vltimo caſu dubiuſ eſt, an obliget iuramentuſ extra caſum neceſſitatiſ, in quo reſolue quod ſic, quia tale iuramentuſ ſimpliciter eſt de meliori bono, nec in actu iurandi, nec in ſui obſeruantia aliquod datur peccatuſ, quamvis gloſſ. d. verbo ſacroſanctiſ, exiſtimet committi ſaltem in hoc iuramento peccatuſ veniale, ſed immerito, licet namque Episcopatuſ ſit ſtatus perfectioniſ, d. capit. qui Episcopatuſ, d. capit. niſi cum pridem, verſicul. quippe, d. capit. licet verſicul. illa, cuiuſ tamen acceptatio ob honorem, & diuitiſ ei inherentes, & ob alia pericula adeo

à perfectione recedit, vt optimum consilium sit illud non acceptare, imo erit opus minus perfectum illud accipere, nisi quando vergeat utilitas Ecclesiæ, vel præceptum Superioris, iuxta doctrinam Gregor. libro decimo tertio, moral. cap. 13. Hoc supposito resolue Archidiaconum, de quo in d. capit. vnic. non iurasse iuxta priorem modum, sed tantum iuxta posteriorem, in quo nullum commisit peccatum, vnde cum iuramentum non sit melioris boni impeditiuum ex supradictis, suam habet vim obligandi, atque adeo impedit promouendum, iuxta illum text. quem sic interpretantur Caut. d. artic. 7. ad 2. sayr. lib. 5. cap. 7. numer. 3. soar. d. cap. 13. num. 13. cum segg.

34 Episcopum non residentem in sua diocesi alternatiu non gaudere declarauit Sacra Concilij Congregat. prout referunt Galot. in margaria casuum consilient. verbo Episcopus, Stephan. Gratian. disceptat. ferens. capit. 136. Aloys. Ricci. in praxi fore ecclesiæ. decis. 340. in prima edit. & resolut. 462. in secunda edit. Gonzalez ad reg. 8. Cancellar. gloss. 43. numero 84. vbi asserit, quod cum quidam Episcopus Hispaniæ abesset à propria diocesi pro exercitio sui officij Inquisitoris Generalis in Curia Inuictissimi Hispaniarum Regis, vbi Generalis Inquisitor cum suo Tribunali residere solet, & instanter supplicasset Clement. VIII. quod concederet indultum speciale, vt possit gaudere beneficio alternatiuæ, quamuis non resideret in proprio episcopatu, illud obtinere non potuit Nec obstat quod Flamin. de resignat. libro primo, quest. 10. numero 58. dicat declaratum fuisse contrarium, quia respondet Gonzal. d. loco, id procedere attentore regulæ Gregor. XIII. in qua tunc non erat apposta dictio illa, *vere*, prout ad præsens adest in moderna regula, quæ veram residentiam præcise requirit, refert Nicol. Gar. de benefic. par. 5. capit. 1. numero 467. & tenet Moneta de optione, cap. 3. numero 79. in ultima editione, vbi numero 97. cum Gonzal. d. gloss. 43. a numero 136. resoluat, vt mensis dicatur Ordinarius, vigore alternatiuæ acceptatæ non requirit integram residentiam illius mensis, in quo vacat beneficium: sed sufficere maiorem partem eiusdem.

30 Quæstio est non contemnenda an Episcopus absens ex causa à Concilio approbata fruatur alternatiua, quam Sanctissimus concessit personaliter dumtaxat residentibus, in quo dubio varie decifum fuit, illud tamen obtentum cum referretur ad Sanctissimum, quod non fruatur Episcopus alternatiua, quando abest etiam ex causa à Concilio approbata, idque ad tollendas lites, quæ oriri possunt super hoc articulo, quæ causa sit approbata, vel non? ita Sanctissimum respondisse refert idem Garcia in addit. ad dict. capit. 1. numero 463.

36 Deinde non abs re dubitari potest an Episcopus, qui ob eius absentiam amittit alternatiuam, retineat aliquod tempus ad conferenda beneficia? in quo dubio olim Rota tenuit in vna sulmonen. Canoniciatus coram D. Cantuccio, quarta Maij 183. Episcopum absentem à diocesi posse conferre beneficium vacans quouis quatuor mensium, licet acceptauerit alternatiuam, sequuntur Anastas. Grimon. de indultis Cardinalium, §. volumus, 18. Franc. Leo in thesauro fore ecclesiæ. par. 1. capit. 18. numero 4. Moneta dist. quest. 3. numero 95. prope finem. Verum ab illa decisione Sulmonen.

Canoniciatus, recessit Rota in alia sulmonen. alternatiua decimo quarto Maij 1610. coram Illustrissimo Lancellotto, vbi dubitatum fuit an collatio beneficiorum vacantium in mensibus Martij & Septembris, Episcopo à sua diocesi absente ad Episcopum, vel potius Summum Pontif. spectet? super quo dubio Rota consultæ respondit collationem pertinere ad Summum Pontificem cum isti duo menses, qui aliàs sunt Ordinarij, vigore acceptationis alternatiuæ efficiantur Apostolici, eam refert, aliamque in proposito adducit, contrarijs bene respondens, Aloys. Ricci. in praxi fore ecclesiæ. decis. 684. in prima edit. & resolut. 581. in secunda edit. & antea fuisse decifum in vna Mauricen. Canoniciatus 15. Nouembris 1593. ac etiam sæpe dicit Gonzal. gloss. 43. numero 134. quamuis illis respondere frustra elaboret Garci. in addit. ad d. capit. 1. numero 691.

37 Verum, vt occasione præcedentis quæstionis omnia, quæ in materia occurrere possunt, breuissimè discutiantur, & quid in ea tenendum, ostendatur, sub duplici quæstio, resoluenda putauimus: videlicet Vtrum menses alternatiue debeant esse integri, vt Episcopus ea frui possit? exempli gratia, si Episcopus habens alternatiuam acceptatam sit absens à sua diocesi principio mensis Februarij, Aprilis, aut alterius alternati, & reuertatur in eodem mense, an gaudeat alternatiua in beneficijs vacantibus in tali mense post reditum ad Episcopatum? Deinde si Episcopus secunda Februarij, vel alterius mensis alternati acceptet Romæ alternatiuam an ea gaudeat in beneficijs post acceptationem vacantibus in tali mense? In quibus dubijs decidendis quatuor infrascriptæ regulæ sunt constituendæ, ex optim. cuiusdam moderni in hac re iudicio.

38 Prima regula. Alternatiuæ acceptatione recepta in Dataria in aliquo mense Apost. non incipit vsus illius, nisi toto mense peracto, secus si in mense Ordinarij. Secunda regula. Menses Aprilis, & Octobris, semel facti Apostolici propter absentiam Ordinarij semper remanent Apostolici, quamuis ipse reuertatur de nouo. Tertia regula. Menses Februarij, & Augusti, licet semel per absentiam Ordinarij facti sint Apostolici, desinunt esse Apostolici reuertente Ordinario ad suum Episcopatum. Quarta regula. Menses Iunij, & Decembris nunquam sunt Apostolici, quamuis Ordin. nunquam resideat.

39 Fundamentum autem prædictarum regularum apertius patebit, si primo consideremus, quod in alternatiuæ acceptatione dicitur Ordinarius quasi contrahere cum Papa, sub specie cuiusdam permutationis mensium, ex allegatis per Gonzales ad reg. 8. Cancell. gloss. 43. numero 106. & gloss. 58. num. 14. Vnde ratio postulat, quod æqualitas inter Papam, & Episcopos seruetur, sicut inter omnes contrahentes de iure seruari mandatur in l. si id quod, §. fin. ff. de resc. vend.

40 Quod autem seruata sit æqualitas in supradictis regulis apparet, ex eo quod Papa iuxta primam reg. 8. aliàs 9. Cancellaria partem, habet octo menses, nempe Ianuarium, Februarium, Aprilem, Maium, Iulium, Augustum, Octobrem, & Nouembrem, Ordinarius vero quatuor Martium, Iunium, Septembrem, & Decembrem. Vnde in alternatiua lucratur Ordinarius menses Aprilis, & Octobris, mutuaturque Martium pro Februario, & Septemb. pro

Augusto: menses autem *Iunij*, & *Decembris* nec lucratur, nec mutuat, sed illos retinet, ut prius, quos idem menses fixos appellamus.

41 Quapropter primæ regulæ ratio in eo consistit quod acceptatio, vel non acceptatio alternatiuæ est in sola facultate Ordinarij, qui si acceptauerit in principio alicuius sui mensis, sibi imputet, cum potuisset expectare finem talis mensis, si verò acceptauit in aliquo mense Papæ, non est rationi consonum, ut hoc Papæ præiudicet, cum ipse etiam posuerit in facultate Ordinarij quando velit acceptare alternatiuam.

42 Secundæ regulæ ratio ea est quia Ordinarius lucratur illos duos menses Papæ, *Aprilis*, scilicet, & *Octobrem* absque aliqua mensium ipsius permutatione, & nullo alio nisi residentiæ onere adiecto. Vnde cum eos gratis accipiat, æquissimum erit, ut quantocumque paruo tempore à sua diocesi abfuerit, illos amittat, ita ut semel facti Apostolici semper remaneant Apostolici, vique ad vltimum diem illius mensis, quo abfuerit.

43 Tertiæ regulæ ratio in eo fundatur quia Ordinarius non ita simpliciter accipit à Papa menses *Februarij*, & *Augusti*, sed in cambium *Martij*, & *Septembris*. Vnde cum nullo casu possit Ordinarius ex parte Papæ iterum habere *Martium*, & *Septembrem*, iustissimum etiam erit quod Papa non ita absolute, & rigore stricto recuperet *Februarium*, & *Augustum*, sed sit satis quod per illud solum tempus, quo fuerit absens Ordinarius, Papa provideat beneficia vacantia in sua diocesi, reuertente vero ad eam Ordinario desinant esse Menses Apostolici.

44 Quartæ regulæ ratio in eo constituitur, quia cum Papa retineat sibi medietatem suorum octo mensium, *Ianuarij*, scilicet, *Maium*, *Iulium*, & *Novembrem*, in quibus nullo casu voluit posse competere Ordinario ius aliquod, etiam in perpetuo residenti, æquissimum etiam erit quod Ordinarius sibi etiam retineat medietatem suorum quatuor mensium, *Iunium*, scilicet, & *Decembrem*, in quibus nullum vnquam ius posset competere Papæ, Ordinario nunquam in sua diocesi residente. Colliges hæc omnia ex eleganti, & elaboratissima Sacræ Rotæ decisione, quam huic nostro tractatui adiungere operæ pretium duxi, cum omnia, quæ in materia desiderari possunt plenissime aducat, & eleganter discutiat.

R. P. D. MARTINO ANDREA Papien. Beneficij, Luna
10. Aprilis 1617.

45 PRæsupposito quod Episcop. Papien. esset in possessione conferendi beneficia suæ Diocesis vigore Alternatiuæ acceptatæ.

Et quod fuerit absens à sua Diocesi per aliquot menses, & in principio mensis *Aprilis*, quodque ad eam redierit die 10. vel 11. d. mens. 1615.

Et quod 14. eiusdem Aprilis extra Rom. Cur. vacauerit beneficium simplex Canonicatus nuncupat. Plebes Cairi Papien. Diocesis Episcopo iam residente.

Et præsupposita prouisione Apostolica dicti beneficij vigore regulæ viij. facta in personam

Ioannis Baptistæ Naldini.

Et præsupposita prouisione Ordinarij eiusdem beneficij facta vigore dictæ Alternatiuæ in personam Ludouici Somaschi.

Fuit, me proponente, dubitatum, An collatio huiusmodi beneficij spectauerit ad Papam, vel ad Episcopum? Quo dubio sæpius propolito, & mature discussio, tandem sub die 10. Aprilis, 1617. Rotæ censuit collationem spectasse ad Papam.

46 Ratio decisionis fuit, quia licet beneficium vacauerit in mense Aprilis, Episcopo tunc residente, qui mensis vigore Alternatiuæ spectat ad Ordinarium: Attamen cum Episcopus in principio mensis fuerit absens, cessauit commodum alternatiuæ ad eius fauorem, & fuit acquisitum ius Papæ, ita ut totus mensis fuerit ei reueruatus, ut per bonas rationes fuit firmatum in decisione *Fauentina Canoniciatus*, 16. Decembris 1585. coram bo. mem. Cardinali. *Blanchetto* quam Rotæ sequuta fuit inconcusse in pluribus causis, & signanter in *Eluen. beneficij*, 22. Maij 1599. coram Illustrissimo Millimo, & in eadem 30. Octobris 1602. coram Illustrissimo *Lindouiso*, & *Segobien. beneficij* 26. Martij 1604. coram bo. me. Inso, prout latius, ac plenius examinato articulo eandem decisionem approbavit in *Salamantina beneficiorum de Almena* 20. Iunij 1605. coram R. P. D. meo *Manzanedo*, & ab ea non recessit, immò expresse confirmauit in *Sulmonen. Alternatiuæ* 14. Maij 1610. coram Illustrissimo *Lancellotto*, quicquid in hac vltima tota vis tormentorum ad euertendam illam primam tot propugnaculis septam, ac munitam per informantes pro Somascho fuerit constituta.

Quod autem mensis Aprilis fuerit reueruatus ab initio visum fuit non posse dubitari. Quia regula 8. habet duas partes. In prima Papa reueruat sibi octo menses, quorum vnus est *Aprilis* ad effectum conferendi beneficia in eis vacantia, ut patet ex rubrica, quæ sic cantat, *Reseruatio mensium Apostolicorum*.

47 Et cum habeat orationem perfectam, etiam si non incipiat per VT, vel per NE, dicitur continere ius commune, & potest allegari ad decisionem causatum, *Felini in princip. rubr. ut lit. non contest. Euerard. in loco à rubr. numero 3. versicul. immò quod plus est*, adeò quod Papa licet in nigro referuat suæ dispositioni omnia beneficia in singulis dd. octo mensium vacatura, atque ita referuat beneficia, & non menses, attamen, ex quo rubrum est generalius nigro, debet illud ampliare, ut sic non solum mensibus, sed etiam menses Papa referuare voluerit, *gloss. in l. 1. & ibi Bar. C. de capit. cin. ex lib. 11. cum alijs per Euerard. vbi supra numero 11. versicul. quid autem è contra*, & in nostris terminis quod regula de octo sit referuatoria mensium, tradit *Put. decis. 53. lib. 2. idem deci. 492. num. 3. & decis. 507. per tot. eodem lib. Achill. decis. 1. super reg. vter. 8. mens.*

48 Et pro indubitato tenuit Rot. in illa *Fauentina*, & alijs vbi supra.

49 In secunda vero parte in *versic. insuper*, Papa concedit Episcopis facultatem conferendi in sex mensib. alternatis, quando à apud suas ecclesias, aut dioceses resederint, non obstante referuatione, quæ referuatio non tollitur per concessionem alternatiuæ, sed alternatiua operatur, ut Ordinarius possit conferre in mense referuato, remanente natura ipsius referuationis, quæ propterea

non cessat, iuxta *decis. Cassad. 8. numero 10. de praeb. ben.* quam in istis terminis sequuta fuit *Rota in Tuden. Canonicius 21. Aprilis 1570. coram bo. mem. Card. Lancelotto seniore, & in causa Oueten. beneficij 30. Iulij 1610. coram Reuerendiss. D. meo Decano Et* quod reservatio non tollatur per alternatiuam Episcopo concessam, & ab eo acceptatam, fuit sine difficultate resolutum in *Eluon. beneficij 5. saluatoris 30. Octobris 1602. coram Illustrissimo Ludouiso.*

50 Hinc Domini inferebant, quod non residendo Episcopo in aliquo ex quatuor mensibus sibi à Papa mutuatis, si contingat casus vacationis, Papa non confert iure deuoluto, sed ex titulo primo reservationis. Quia cum dicta alternatiua non tollat reservationem, sed illa remanente aperit viam prouidenti de reservatis, sub illa tamen conditione, & qualitate residendi, cessante residentia, cessat effectus alternatiuæ, & consequenter non intrat deuolutio, sed reservatio. Quia semel reservatum semper durat reservatum, ut in puncto arguit *Cassad. vbi supra, & Rota in illa Oueten.* Quod etiam comprobatur ex stylo Cancellariæ, quæ in casu isto dat expeditionem tanquam de reservato vigore reservationis octo mensium, ut in fide Reverendissim. DD. Abbreviatorum, de Parco maiori, qui stylus in hac materia attendendus est, cum declarat mentem Papæ, *Cassad. decis. 2. numero 4. vers. & iste stylus, & decis. 3. numero 3. ad fin. vers. pro qua interpretatione, de reserv. Mandos. in probem. regul. quest. 2. numero 3. & fuit dictum in Iuvenecen. Archiepiscopatu 26. Iunii 1591. coram bo. me. Card. Pamphilio, vbi quod stante communi cursu, & stylo Cancellariæ cessat omnis difficultas, & in propositione etiam fuit consideratum in Paduana Prioratus 18. Maj 1611. coram R. P. D. meo Pirouano.*

51 Nec placuit responsio ad *decis. Cassad. & Rot. in illa Tuden.* quod loquatur retenta opinione antiqua, nempe quod alternatiua esset simplex remotio obstaculi, non secundum opinionem modernam, quod excedat simplices terminos remotiois obstaculi, & per eam dicatur initus quidam permutationis contractus inter Papam, & Episcopum, de qua latè in d. *Sulmonen. alternatiuæ coram Illustriss. Lancelotto, Quia & antiquo tempore vigeat eadem opinio, quod alternatiua non esset mera & simplex remotio obstaculi, sed quasi contractus eo quod tunc, prout hodiè, fiebat hæc mensium permutatio inter Papam, & Episcopum, Mohed. decis. 3. numer. 1. de rescript. Achil. decis. 2. super reg. modif. indul. Pnt. decis. 88. lib. 3. per quas decis. debent declarari, & cum eis concordari aliæ, quæ dicunt gratiam alternatiuæ esse remotionem obstaculi causati per reservationem octo mensium ad text. in leg. non est nouum, cum duabus seqq. ff. de legib. &c. cum expediat, de elect. in 6. & in terminis fuit dictum in eadem *Sulmonen.**

52 Præterea aliqui ex DD. censebant multum referre quid veniat in huiusmodi contractu permutationis, quia licet Papa ex octo mensibus reservatis concedat Episcopo quatuor, & viceversa Episcopus de suis quatuor dimittat Papæ duos, illa tamen concessio de reservatis non fit quo ad proprietatem, sed solum (ut ita dixerim) quo ad vsum fructum, proprietate scilicet remanente penes Papam, ita ut illi quatuor menses propriè dicantur ipsius Papæ, *libr. rectè dicimus, ff.*

*de verb. signific. vbi Iurisconsultus ait, rectè dicimus eum fundum totum nostrum esse, etiam cuius vsum fructus alienus est, lib. Manius, §. penult. ff. de leg. 2. gloss. in lib. 4. ff. de usufruct. Bart. & Doct. in lib. qui vsum fructum, ff. de verb. oblig. Pinel. in lib. 1.3. part. numero 4. vers. atque ita, C. de bon. matern. Et ut proprius loquamur, Papa non concedit menses Episcopo, sed facultatem conferendi in mensibus, & hæc dicitur alternatiua, quæ quoad proprietatem spectat ad Episcopum, quoad vsum vero, quandiu resederit, ut sunt verba expressa regulæ, & distinxit *Rot. in illa sulm.**

53 Quamuis igitur in d. *decis. Mohed. 3. de rescript. & in aliquibus tam antiquis, quam modernis decis. & in ipsa eadem sulmonen.* dicatur fieri hanc mensium permutationem, & vulgò menses alternati pro Episcopo dicantur Ordinarij, hoc tamen non propriè, & restrictiue, sed largè, & demonstratiue accipiendum est, quod non mirum videri debet, cum ipsæ etiam leges, & antiqui Iurisconsulti proprietatis amatores impropiè, & abusiue, ac ut Græci dicunt *καταχρηστικῶς*, aliquando fuerint loquuti, *Plapian. in leg. 2. §. 1. ff. quemadm. testam. aper. Testamentum* (inquit) *propriè illud dicitur quod iure perfectum est; sed abusiue testamenta quoque appellamus ea, quæ falsa sunt, vel iniusta, vel irrita, vel rupta, Iulian. in l. fidei iussori obligat. §. fidei iussor, ff. de fidei iussor. Nam licet minus propriè debere dicantur naturales debitores, per abusionem intelligi possunt debitores, &c. Papin. in l. inter liberas, ff. ad l. iul. de adult. ut in Florentino Rectius, quam in Norico. Lex Stuprum, & adulterium promiscuè, & *καταχρηστικῶς* appellat, sed propriè adulterium in nuptam, stuprum verò in virginem, viduam uel committitur, *Caius in l. licet §8. ff. de verb. signific. licet inter gesta, & facta videatur esse quædam subtilis differentia. Attamen *καταχρηστικῶς* id est abusiue nihil inter factum, & gestum interest, vbi rectè declarant *Aleiat. & Rebuff. idem Aleiat. lib. 1. diffinit. cap. 26. Budæ. & Cuiac. in d. l. inter liberas, ff. de adult. ergo non oportet syllabas aucupari, neque decisionum verba captare, sed qua mente quid dicatur, in eis animaduvertere, l. penult. ff. ad exhib. l. scire leges ff. de legib. capi. intelligentia, de verb. signif. Mens itaque & sensus illarum decis. & vsum loquendi est, quod mentes quatuor alternati, quos accipit Episcopus, sunt & remanent Papæ quoad proprietatem, non quoad vsum durante residentia Episcopi, non tamen vsum mensium est Episcopi, sed vsum alternatiue, id est facultatis conferendi limitatiue, quamdiu resederit, proprietate alternatiuæ in absentia penes ipsum remanente.***

54 Hinc facile videbatur posse euitari alia omnia, quæ tanquam decisa allegabantur in *dist. decis. Sulmon.* nempe quod à reservatione octo mensium fuit recessum per acceptationem alternatiuæ, neque ad eam fit reditus ob non residentiam, quia non dissoluitur permutatio facta in acceptatione alternatiuæ, sed tantum suspenditur illius vsum, absentia durante, illa enim decisio non negat, quin stante acceptatione alternatiuæ duret reservatio octo mensium. *ut in d. decis. Cassad. 8. de praeb. & in d. Tuden. & Oueten.* sed tantum dicit, quod per absentiam Episcopi non dissoluitur permutatio; quid autem fuerit permutatum, & quomodo hoc intelligatur patet ex prædictis.

55 Non obſtat eadem decif. ſulmon. dum in ea dicitur, quod durante abſentia Epifcopi ſuſpenderetur uſus alternatiuæ, quaſi quod reuertente Epifcopo, ſtatim uſus recuperetur, ex illa diſtinctione, *quandiu*, & alijs allegatis hic per informantes. Quia principalis articulus in ea decifus fuit, an Epifcopus amitteret alternatiuam per diſceſſum à ſua diœceſi, ita quod redeat ad ſuos quatuor meſes, & poſſit conferre beneficia vacantia in meſe Martij, & Septembris, & fuit decifum, quod non, in hoc recedendo à decif. *bo. me. Cantuecy*: ſed an rediens in aliquo ex dictis meſibus, & alijs alternatis, poſtquam ille meſis inceperat ſpectare ad Papam vigore *reg. de 8.* poſſit conferre beneficia poſt eius reditum vacantia in dicto meſe, hoc ibi non diſcutitur, imò nec tangitur. Et licet ratio, de qua ſupra inferat, quod redeunte Epifcopo, & ſic ceſſante cauſa ſuſpenſionis uſus alternatiuæ, ceſſet effectus ſuſpenſionis, ad *reg. ceſſante cauſa*, cum tamen ex deductis in illa *Fauent.* & alijs ſupra allegatis fuerit ab initio acquiſitum ius Papæ in illo meſe integraliter, & non per dies meſis, intrat limitatio, quod ceſſante cauſa, non ceſſat illius effectus ubi ius iam fuit quaſitum alteri ex cauſæ exiſtentia. Nam licet illa poſtea deficiat, ius tamen illud quaſitum retinetur, *10. Andr. in reg. de cet. numero 5. ad fin. verſ. idem in ſimilibus, de reg. iur. in 6. Tiraq. in tract. de ceſſan. cauſ. limit. 11. m. 1. & 2.*

56 Nec obſtat, quod hoc modo Epifcopus egeret noua acceptatione alternatiuæ, quod eſſet contra eandem ſulmonen. Quia cum per abſentiam Epifcopus non amittat proprietatem alternatiuæ, ſed ſolum ſuſpenderetur illius uſus, *ut in eadem decif.* & Papa habet ius quaſitum in illo meſe, reſultat quod finito meſe abſque alia noua acceptatione intret uſus alternatiuæ, *ut in ſimili*, qui habet indultum percipiendi fructus beneficiorum primi anni vacantium uſque ad quinquennium, ſi alicui de ſpeciali priuilegio fructus dicti primi anni debeantur, licet non poſſit gaudere fructibus primi anni in quibus alteri eſt ius quaſitum, non propterea amittit indultum, ſed eo uti poterit in fructibus anni ſequentis *gloſſ. fin. in cap. ſi propter, in 2. intellectu, verſ. alij dicunt*, & ibidem *ſum. num. 4. & 11. verſ. iſta ratio, de reſcript. in 6.*

57 Hinc ceſſare dicebant aliud obiectum, quod ſi Epifcopus non gauderet uſu alternatiuæ ſtatim poſt eius reditum, contractus diceretur claudicare, atque ita vel ſtandum eſſe alternatiuæ in totum, vel ab ea recedendum, *l. Iulianus, §. ſi quis colludente, ibi, aut ſtetit emptio, aut diſcedatur, ff. de action. empt.* Quia hoc obiectum fuit ſublato in dict. decif. ſulmonen. ubi traditur ratio diuerſitatis inter reſeruationem octo meſium, quæ eſt pura, & inter eius limitationem ad fauorem Ordinarij, cum qualitate reſidendi, qua ſtante diuerſitate, & quod propter abſentiam Epifcopi fuit acquiſitum ius Papæ in illo meſe integrali ſtatim à principio, *ut dictum fuit*, contractus non dicitur claudicare, nec Epifcopus ab eo poteſt recedere, *ut fuit firmatum in d. decif.* Ultra quod non eſt inconueniens, *ut contractus poſſit claudicare, ubi adeſt ratio diuerſitatis, gloſſ. & Caſtrenſ. in d. §. ſi quis colludente, Cognol. in l. ſingularia, n. 160. & ſeq. ff. ſi cert. per. ſur. decif. 187. n. 11. verſ. propterea.*

58 Non etiam obſtare videbatur, quod ſecunda

reſeruatio ſex meſium, de qua in regula ſic ſuperflua ſi prima non tollitur per alternatiuam. Quia hæc ſecunda fuit appoſita ad reſeruandum expreſſe duos meſes, ſcilicet Martij, & Septembris, quos Papa ex quatuor Ordinarijs capit ad tollendam difficultatem, quæ poſſet oriri, An ſine dicta ſecunda reſeruatione illi dici poſſent reſeruati, *ut conſtat ex decif. Pnt. 492. & 507. lib. 2. & decif. 409. pag. 3. libr. 1. diuerſ. & decif. 21. eadem part. 3. lib. 2.* ibi enim alternatiua fuerat conceſſa Epifcopo pro ſolitibus ſex meſibus, & dubitabatur, An in alijs ſex Papa conſeretur reſeruallè collationem beneficiorum, & fuit dictum, quod ſic, eo quod tunc aderat regula reſeruatoria octo meſium, ex quo apparebat, quod ex illis ſex meſibus Epifcopo conceſſis, Papa uoluit impedimentum remouere, & licet Martius, & September non eſſent de illis octo: Nihilominus quia in alternatiua dicebatur *(ita tamen, ut facultate Ordinarijs conceſſa non utaris)* hinc apparebat mens Pontificis, quod Epifcopus in quatuor meſibus Ordinarijs conceſſis non conferret, atque ita quod Martius, & September eſſent reſeruati; Illa igitur uerba regulæ *(quæ etiam diſpoſitioni ſue, ut præfertur, reſeruant)* non inducunt nouam reſeruationem reſpectu quatuor meſium, quos Papa ſibi retinet in conceſſione alternatiuæ, & ſunt reſeruati in prima parte regulæ, *ut oſtendunt illa uerba (etiam ut præfertur)* ſecundum vnum intellectum, *ut referantur ad primam partem*, ſed bene eam inducunt reſpectu duorum meſium quos capit ex quatuor Ordinarijs, & non erant in prima parte comprehenſi, & idem ſecundum alium intellectum, quem tenet *Modern. ibi gloſſ. 54. numero 1. & 5. verſ. hinc ſunt appoſita*, nempe quod illa uerba *(ut præfertur reſeruant)* præſupponant anteriorem reſeruationem ſex meſium, quæ expreſſa non fuerat, ſed dumtaxat tacita, eo ipſo quod alij ſex meſes fuerunt Ordinarijs conceſſi. Qui tamen ſecundus intellectus poteſt procedere quoad Martium, & Septembrem, qui non fuerant expreſſi in prima parte regulæ, ſed non quoad alios quatuor in dicta prima parte expreſſe reſeruatos, & quorum reſpectu non fuit ſublato impedimentum, *ut ſunt expreſſe illæ decif. Pnt. & alia quæ ſe fundant in iſta expreſſa reſeruatione*, priorem denique ſenſum tenuit *Rot. in dict. decif. ſulmonen. in fine*, dum dixit, quod Papa in ſecunda parte conceſſionis alternatiuæ reſeruauit ſibi alios ſex meſes, *ut præfertur*, ſcilicet modo, quo ſupra in regula ſibi purè reſeruauit.

59 Nec etiam mouit Dominos illa ratio, quod ſi verum eſſet, quod alternatiua ſit remotio obſtaculi in hunc ſenſum, *ut aperiat facultatem de reſeruatis*, firma remanente proprietate reſeruationis, *ut ſupra dictum fuit*, ſequeretur, quod cum ex meſibus alternatis ad fauorem Epifcopi aliqui ſint de Apoſtolicis effecti Ordinarij, *ut Februarij, Aprilis, Auguſtus, & October*, alij uero duo nempe Iunius, & December ſint ipſius Ordinarij vigore regulæ de octo, quos fixos appellamus, alternatiua eſſet remotio obſtaculi præfato modo quantum ad meſes ex Apoſtolicis effectos Ordinarios, quo uero ad meſes fixos, non eſſet remotio, & tamen ſub eadem forma, & iſdem uerbis conceditur facultas conferendi Ordinarijs in ſi-

xis, atque in Apostolicis Ordinariis effectis, si-
que una, & eadem forma verborum concepta
diuerso iure censeretur, & eadem concessio al-
ternatiua, & acceptatio quoad duos menses,
quos Papa capit erat contractus, ut in *decis. sal-
monen.* Quoad duos alios autem fixos, non erit.
Quia primo fuit responsum, quod cum princi-
palis intentio contrahentium fuerit, remouere
obstacula modo, quo supra, & inuicem permu-
tare menses, & si non omnes permittentur, &
obstacula ex omnibus non remoueantur, nihil-
ominus alternatiua in omnibus sex mensibus
erit remotio obstaculi, & contractus permuta-
tionis, ut declarat *Barr. in l. Aristo. numero 2. ff. de donat. Abb. in cap. questiones, numero 4. de rer. permut. Tirag. de retract. lignag. §. 30. gloss. 1. numero 2. Couarr. libr. 2. variat. capit. 4. numero 9. Pi- nell. in leg. 2. part. 2. rubr. numero 1. Cod. de rescin. vend. & in terminis quod alternatiua sit remo- tio impedimenti quoad illos sex menses Ordina- rij tradit *Put. decis. 507. numero 1. in fin. libr. 2. alias decis. 495. in princip. versic. nam presupponeba- tur in nou.* Secundo fuit dictum, quod licet E- piscopus dimittat Papæ tantum duos menses, & retineat duos ex suis Ordinarijs, attamen reci- pit quatuor ex Apostolicis, & sic propter illum maiorem numerum tota alternatiua dicitur remo- tio obstaculi, & permutatio *argum. tex. in leg. queritur, ff. de stat. homin. & in cap. quod in dubijs, de consecrat. Eccles. vel Alt. sicque tradunt Burt. Abb. & ceteri, ubi supra.* Tertiò fuit res- ponsum quoad istos duos menses fixos nullam posse considerari reservationem, ex quo neque in prima parte regula, neque in secunda Papa eos reservat. Nec transit sine dubio An Epi- scopus absens possit conferre in dd. duobus men- sibus, & negatiuam latè defendit *Gonzal. in reg. 8. gloss. 43. numero 121. vers. exaduerso*, & licet ab ea recedat *Gurz. de benef. 5. part. cap. 1. numero 506. in fin.* ubi subdit ita videri communi sensu, & pra- xi receptum, quod etiam innuere videtur illa *de- cis. salmonen.* quidquid tamen sit de hoc articulo, non est inconueniens, quod diuersis respectibus una, & eadem res diuerso iure censeatur *gloss. in cap. cum Capella, ubi alij scriben. & in specie Burt. nu- mero 7. Anch. numero 3. in 4. not. Abb. numero 5. in fin. de priuileg. Tiraguell. de nobilit. capit. 28. numero 12.**

60 Nec obstat, quod in dicta *Faentina*, ideo *Ro- ta* censuerit dictionem, quamdiu, esse appositam mensi integrali, ne fiat fraus Papæ in duobus men- sibus permutatis, quod cum hodiè cesset propter d. *salmonen.* sequitur cessare quoque prædictam resolutionem. Quia, ut apparet ex dict. *decis. Fa- entin.* ea non tam fundatur in præsumpta fraude, quam in eo, quod dictio, quamdiu, est apposita mensi integraliter, quod fundamentum latè fuit comprobatum in illa *salamantina beneficij* coram *R. P. D. meo Manzanedo*, in qua nulla cadebat fraus, neque illius præsumptio, ultra quod hodie etiam potest habere locum fraus, possent enim Episco- pi continue extra diocesim vagari, nempe in me- sibus Apostolicis, eo quod in eis beneficia con- ferre non possunt, in suis verò mensibus redire, dumtaxat quando imminet vacatio alicuius bene- ficij, propter instantem infirmitatem beneficiati, illa verò sequuta, & collatione facta statim à diœ- cesi recedere, & iterum ad eam redire, instante

aliqua alia simili vacatione, & denuò se absen- tare, & sic residendam facere momentaneam contra omnem iuris intellectum, & mentem Pa- pæ, qui concessit alternatiuam Episcopis, ut eos ad residendum inuitaret, ita ut contrarium ope- raretur, ut fuit consideratum in dicta *Faentina*, & post eam in dicta *salmonen.* Et quando hæc ratio cessaret, quæ tamen non cessat, aliæ etiam con- currunt, scilicet distributio mensium integrali- ter, & non per dies, neque horas, ac momenta ad euitandam confusionem, quæ daretur in com- putatione momentorum, & ne ius Sedis Aposto- licæ sit in incerto, ut fuit quoque animaduersum in causa *Vicen. Præceptoria 4. Decembris 1592.* coram *bon. mem. Card. Blanchetto*, & in eadem *salmonen.* ac propterea non debet cessare dicta resolutio in causa *Faentina* iuxta regulam §. *affinitatis*, ubi not. dict. *insit. de nupt. cum alijs per Tiraguell. in tra- cessan. caus. limit. 22.*

61 Non obstat responsio ad eandem decisionem in causa *Faentina*, quod ibi ageretur de vacatio- ne in mense Septembris, qui erat alternatus ad fauorem Papæ, & eodem modo in dicta *salman- tin. de Almenara*, acceptatio alternatiua erat recepta, & recognita in Dataria incerto men- se Augusti, qui erat Apostolicus, & sic bene in- trabat ratio in vtrique decisione, quod quia mensis à principio erat cæptus Apostolicus vs- que ad finem durauit talis, at in nostro casu mensis Aprilis est alternatus pro Episcopo, & sic non fuit cæptus Apostolicus, unde non po- test durare talis, hæc enim diuersitas non tollit fundamentum illarum decis. & manifestum con- tiner æquiuocum. Illæ enim decis. eam rationem habent, quod menses sunt integrales, & propte- rea cum ab initio mensis fuerit acquisitum ius Papæ, semper ille mensis remanet reservatus, si- cuti beneficium semel affectum, semper durat af- fectum. Quæ ratio æque militat in mense *Apri- lis*, qui ut supra dixi, etiam stante alternatiua re- manet Apostolicus, & reservatus, sed illius ta- men usus impeditur, quamdiu Episcopus resede- rit. Vnde cum per absentiam Episcopi ab initio Papa acquisierit ius in illo mense, & ille sit in- tegralis, etiam si in medio redierit Episcopus, non propterea definit esse reservatus, & quidem ad istum effectum parum interest, in quo mense absentia Episcopi contigerit, dummodo in prin- cipio mensis illa fiat quia siue ille mensis sit de illis, quos Papa sibi retinet, siue de alijs, quos Ordinario dat, & in principio Ordinarius recedit, semper ille mensis intrat Apostolicus.

62 Vnde etiam cessat, quod si vacatio continge- ret de mense Martij, vel Septembris Episcopo non residente Papa conferret, sed non vigore re- gula, quia isti duo menses non sunt ex octo re- seruatis, & sic dici non potest, quod mensis effe- ctus Apostolicus duret Apostolicus. Quia licet dd. duo menses non sint reservati per primam partem reg. sunt tamen reservati per secundam, ut præfer- tur, idest eodè modo, quo in prima. Et ideo in rubr. non dicitur restrictiue reservatio octo mensium Apostolicorum, sed absolute, & indefinitè, reser- uatio mensium Apostolicorum, ut indicet, & desi- gnet omnes menses Apostolicos in ea reservatos, indefinita enim æquipollet vniuersali, cap. *quia cir- ca, de priuileg.* Vnde sequitur necessariò, quod acce- ptata alternatiua, siue Episcopus resideat, siue non

reſideat, in iſtis duobus menſibus Papa conſert vi-
gore regulæ, vt fuit etiam dictum in eadem ſummo-
nen.

Postremo non obſtat quod articulum hunc ex
profefſo diſputant, & reſoluunt pro Epifcopo,
Gonzal. in d. reg. 8. gloſ. 43. numero 142. & ſeq. Garz.
de benef. part. 5. capit. 1. §. 12. a numero 692. uſque ad
699. Quia ſi auctoritatem ſpectemus, Rotæ aucto-
ritas ſe ipſam oſtendit, ſi verò rationem, ſine qua
illa nihil diiudicare ſolet, in eadem Fauentina, &
ſalamantina expreſſæ rationes è media iuris pru-
dentiâ deriuantur, & adductis in contrarium
præponderant, ſolum ſuperſt ad omiſſa, & ex eiſ-
dem auctoribus modo repetita, ſatiſfacere.

63 Non igitur obſtat inconueniens, quod ſi ef-
fet neceſſaria integra reſidentia totius menſis, ſe-
queretur, quod omnes collationes factæ in men-
ſe Ordinario in principio, & in medio per Epif-
copum reſidentem illo poſtea in fine recedente
corruerent. Quia cum prouiſio fuerit de tem-
pore habili, & ſic legitime facta ex eo quod po-
ſtea Epifcopus diſceſſerit à diœceſi, non corrui-
et etiam quod ceſſet qualitas reſidentie requiſitæ
iuxta regulam factum legitime, de regu. iur. in 6. l. in
ambiguis, §. non eſt nouum, ff. cod. Tirauell. in traſſ. ceſ-
ſant cauſ. limitat. 4. & 12.

64 Nec obſtat aliud inconueniens, quod ſi
principium mēſis eſſet attendendū, ita ut talis du-
ret qualis cepit eſſe, reſultaret, quod poſſet E-
piſcopus in principio reſidere, & poſtea recede-
re, & abſens gaudere alternatiua in reliqua parte
menſis ne partim eſſet Ordinarius, partim A-
poſtolicus. Quia Epifcopum non ſufficit habere
alternatiuam, ſed ulterius requiritur, quod reſi-
deat, vt ea uti poſſit. Et ideo cum tempore vaca-
tionis ceſſet qualitas reſidentie, ceſſare quoque
debet priuilegium alternatiue, l. athleta, & l. idem
ſpiritus, ff. de excuſat. iur. l. Titius ſeio, §. uſurus, ubi gloſ.
& Doſt. ff. de leg. 2. cum alijs per Tirauell. ubi ſupra
in 1. part. n. 203.

Ex quibus ita conſoluſum fuit, collationem ſpe-
ctante ad Papam.

De reſidentia Parochorum.

65 Parochi olim apud Ethnicos dicti erant, qui
Legatis publice Romam miſſis ſalem & li-
gna præparabant, hoc eſt, qui omnium rerum co-
piam Legatis Regum, Principum, ac populorum
hoſpitiſ receptis ſuppeditabant: inſtar horum di-
ctos eſſe Parochos in Eccleſia quidam arbitrantur,
eo quod ſint Sacerdotes auctoritate Epifcoporum
Eccleſijs præfecti, vt plebibus, ſiue populis ſacrum
diuini verbi, & Sacramentorum pabulum ad paſ-
cendos animos ſubminiſtrent. Alij verò putant
Parochum dictum, quaſi parecum; parecus au-
tem Græcis eſt incolæ, ſiue habitator in loco, vn-
de Pomponius Iureconſultus in l. pupillus, ff. de ver-
borum ſignificat. ait, incolæ eſt, qui in aliquam re-
gionem domicilium ſuum conſulit, quem Græ-
ci, parecon, vocant: quare Parochus ex eo di-
citur incolæ, & habitator loci, quia in eo conti-
nuo reſidere debet, de quibus ethymologijs vi-
de, ſi lubeat, Theſaurum lingua Latine, verbo Pa-
rochus, Lambinum ad Horatium lib. 1. Satyra 5. pag. 68.
& lib. 7. Satyra 8. pagina 234. Budæum in prioribus
annotat. ad Pandectas pag. 195. Iacob. de Graſſis in aureu

decision. part. 1. lib. 2. cap. 39. numero 7. Gabriel del To-
ro in theſauro miſericordie, cap. 29. Azgr. inſtitut. moral.
part. 2. lib. 3. capit. 12. q. 1.

66 Parochia eſt Eccleſia ad quam conuenit popu-
lus ad recipienda Sacramenta, & ad audienda Sa-
cra diebus feſtis, ubi ſunt ſepultura, & audire
debent Parochiani verbum Dei, ac rudimenta Fi-
dei, ac ei decimas, & oblationes ſoluere, praxiſ
Epifcopalis part. 1. verbo Parochia, §. 1. pagina 269.

67 Dignoscitur autem melius Eccleſia parochia-
lis, ex eo quod habeat populum certis limitibus,
ac finibus diſtinctum, quaſi non ſufficiat ſi ſacri
baptiſmatis fontem habeat, ac ſepeliendi actum
exerceat, Rebuſſ. in praxi, tit. de diſpenſat. ſuper età-
te, verſic. etiamſi curam habeat animarum, & in con-
cord. tit. de collat. §. ſtatumus, il ſecundo, pagina 666.
Maſcard. de probat. conſuſ. 888. Azgr. dicto cap. 12.
quaſt. 3. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloſ. 6. numero 37.
& a numer. 48. Stephan. Gratian. diſceprat. ſorenſ. cap.
298, a n. 42.

68 Non dicitur tamen parochiale, ſeu curatum
beneficium, nec uti tale regulandum, ad effectum
de quo agimus, illud quod non eſt actu curatum,
ſed tantum habitu, veluti quia populus ſit de-
ſtructus, & omnes Parochiani aliqua ex cauſa
mortui ſunt, & eſſe deſierunt, licet Eccleſia pa-
rochialis temper firma maneat, vt per Rebuſſ. d.
verſic. etiamſi curam habet animarum, & in traſſ. no-
minat. quaſt. 16. numero 23. Duenh. regul. 71. num.
4. Gutier allegat. 8. numero 7. Maſcard. conſuſ. 589.
numero 5. Gonzal. diſt. gloſ. 6. numero 89. & 90.
Azgr. dicta part. 2. lib. 6. capit. 8. quaſt. 9. ubi re-
ſoluit, quod ſi quis ad hanc Eccleſiam promo-
ueatur, non tenetur intra annum ad Sacerdo-
tium aſcendere: ſi tamen Parochiani, quia forte
captiui erant, reſiderint, parochialis Eccleſia, quaſi
iure poſſiminij ad ſua iura, & bona reuertitur, ac
proinde is, qui ipſi præeſt, debet intra annum com-
putandum ab eo tempore, quo eccleſia cepit pa-
rochianos habere, ad ſacerdotium aſcendere, de
quo etiam praxiſ epifcopalis part. 1. verbo beneficia, §. di-
co quarto, verſic. ſecundum dubium.

69 Aduerte tandem in dubio beneficium non
cenſeri curatum, ſed ſimplex ex Gonzal. diſt. gloſ. 6.
num. 91. Nicol. Garci. de beneficijs part. 1. cap. 6 n. 8. Cardin.
Tufch. lit. B. conſuſ. 63. n. 4. Aloſ. Ricci. in collect. decif.
par. 5. collect. 1696.

70 Parochi, qui Eccleſijs præſunt, curamque ge-
runt animarum, in eis reſidere debent, vt probant
text. in cap. quia nonnulli, & in c. conſequente, ubi gloſ.
& in cap. reſcriptum, & in cap. rube fraternitatis, de clericis
non reſiden. & diſponit Concil. Tridentin. ſeſſ. 6. de reſor-
mat. cap. 1. & ſeſſion. 7. de reſormat. cap. 3. & ſeſſ. 23.
etiam de reſormat. capit. 1. etiamſi modici commo-
di ſit beneficium, quia hoc etiam reſidentiam
requirit, prout per text. in d. capit. conſequente, re-
ſoluit Rebuſſ. in traſſ. nominat. quaſt. 9. numero 27.
Faler. Reginald. in praxi ſori penitent. lib. 30. traſſ. 3. n.
294. verſic. ſi obicias.

71 Et cogendi ſunt in proprijs Eccleſiarum domi-
bus habitare, que ſi non ſint, in propinquiſſimis
intra Parochiarum limites prout decimū referunt
Nicol. Garci. de beneficijs part. 3. cap. 2. numero 179. in 12.
declarat. Armendariz in addit. ad recopilat. legum Na-
uarre l. 2. tit. 23. l. 2. §. 2. de reſidentia, vel abſentia Pa-
rochorum, n. 150. Et licet Eccleſia Parochialis ſit in lo-
co, ubi minor pars parochianorū inhabitat, & ma-
ior pars habitat longe in oppidis, nihilominus Pa-

rochus tenetur prope ecclesiam habitare, & succurrendum est eis, qui longe habitant, secundum loci antiquam consuetudinem per cap. 4. sess. 21. de reformat. referunt decimum Garcia d. num. 179. in 20. declarat. Armendariz d. loco n. 143.

72 Rector, seu Parochus, qui habet Parochiam, intra cuius limites adhuc habitant parochiani, tenetur in ea residere, etiam si tantum essent in illa parochia tres, vel quatuor incolae.

73 Et ubi fuerint duae ecclesiae aequae principaliter unitae residendum est in digniori: quod si non constet, quae sit dignior, in frequentiori; quod si una fuerit extra, & altera intra urbem, residendum est in ea, quae est intra, referunt etiam decimum Gare. d. numero 179. in 14. decl. Armendariz d. loco num. 142.

74 Quamvis parochialis tribus, aut quatuor miliaribus tantum distet à ciuitate non habebitur prochus pro residente, si in ciuitate habitet, dominicis, & festiuis tantum diebus ad suam Ecclesiam accedens, decimum referunt Garcia dicto cap. 2. numer. 179. in 17. declarat. Armend. dicto loco numero 145.

75 Et presbyter obtinens parochialem etiam à ciuitate, ultra duo miliaria non distantem, non potest deputari magister grammaticae, & ob id à residentia excusari, etiam si velit singulis diebus festiuis parochiali interesse, Gare. dict. numer. 179. in in decl. 19. Armend. d. loco n. 147.

76 Et etiam deficiente magistro grammaticae in ciuitate non potest in ea curatus habitare, relicto idoneo vicario, & approbato cum congrua mercede in parochiali, quamvis toleminibus diebus intersit, refert decimum Aloys. Ricci. in praxi decis. 502. in prima edit. & resol. 393. num. 2. in secunda edit. Et Episcopus potest compellere Rectores ad residendum, non obstante consuetudine residendi in loco distanti à parochia per sex miliaria, Gare. dicto numer. 179. in 18. declarat. Armendariz d. loco n. 146. Etiam si illius collatio ad inferiorem etiam Abbatem regularem spectaret Gare. d. n. 179. in 2. & 27. declarat. Armendariz d. loco n. 153. & 154.

77 Obtenentibus parochialem Ecclesiam post Conc. Trid. studendi licentia, atque in absentia studiorum causa fructus percipiendi non datur, referunt decimum Henric. conf. 23. nu. 4. Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloss. 6. num. 251. Nicol. Garcia. d. cap. 2. numero 81. in 4. declarat. Armendariz d. loco numero 122. Aloys. Ricci. in praxi fori eccles. decis. 502. in prima edit. & resolut. 393. in fine, in 2. edit.

78 Capellani, & coadiutores Rectorum parochialium, instituti auctoritate Apostolica tenentur ad personalem residentiam: ut Rectores ipsi, referunt decimum praxis noua episcop. part. 2. capit. 3. numer. 27. Armendariz d. loco numero 171. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 5. §. 9. numer. 17. Campan. in diuersorio iuris Canonici rubric. 7. cap. 6. numero 104. Monea de option. cap. 4. quest. 8. numero 157. Galett. in margarita casuum conscientiae, verbo residentia, 1. Aloys. Ricci. d. resolut. 393. ampl. 5. Habens parochialem, in qua Vicarium perpetuum legitime institui obtinuit, eo viuente, residere non tenetur, Armendariz dicto loco numero 193. Gonz. d. gloss. 6. numero 99.

79 Sed obtinens Ecclesiam baptismalem, cui incumbit sola cura baptizandi omnes infantes oppidi, & existentes sub cura Archipresbyteri, tenetur ad residentiam tanquam coadiutor Ecclesiae parochialis, praesupposito quod in ecclesia Archipres-

byter praeter baptismum cetera Sacramenta administret, Armendariz dict. loco numer. 178. Deputatio Vicarij donec provideantur de Rectorespectat ad Episcopum, in cuius Diocesi parochialis est, refert decimum Armendariz in addit. ad recap. legum Nauar. l. 1. tit. 18. l. 7. de Episcop. n. 86.

82 Duas parochias habens unitas, perpetuo inuicem aequae principaliter, & non vniam alteri accessorie, ambasque pares, itaut vna non sit dignior, & principalior altera, potest in qua maluerit residere, decimum referunt Garcia d. cap. 2. numero 179. in 16. declarat. Armendariz dicto loco numero 144.

83 Obtenens vero Canonicatum, & parochialem quocunque in loco sit, in parochiali residere tenetur, nec ob hoc est priuandus canonicatu: sed solum eius quotidianas distributiones perdit, & si quid absens iusta aliqua de causa non percepit, Armend. d. loco n. 197.

84 Residens in parochiali, quae non longe abest à Collegiata, in qua Canonicatum obtinet, diebus feriatis ad Ecclesiam collegiatam accedere, & in ea diuinis interuire potest, modo in omnibus diebus, & horis suis debitis, & congruis parochiali inseruiat, & nihil prorsus relinquat ex debito seruitio ipsius parochialis, Armendariz d. loco n. 195.

85 Episcopo non licet pro Cathedrali Ecclesiae seruitio, & item suo, aliquem ex curatis suae diocesis ex ipsorum Ecclesijs, constituto in illis idoneo Vicario ad certa negotia adhibere, cum hi dum in huiusmodi sunt seruitio à suis Ecclesijs abesse censentur, decimum referunt praxis noua episcop. part. 2. capit. 3. numero 27. Quaranta in summa Bullarj, verbo residentia pagina 446. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 6. numero 258. Garcia. dict. cap. 2. n. 42. in 2. declarat. Armendariz d. loco n. 167.

86 Nec etiam Episcopus potest vti opera Parochi in visitatione, vel in alio seruitio suae Diocesis, nisi pro tempore duorum mensium, & tunc relicto idoneo Vicario, Possen. de officio Curati capit. 1. numer. 12. Gare. dict. num. 42. in 1. declarat. Armendariz dicto loco numero 166. & num. 175. dicit etiam decimum non excusari à residentia Parochum, quamuis Episcopus iudicauerit expedire vti illius opera pro Secretario, vel Vicario foraneo.

87 Inquisitoris officium à residentia parochialis non excludit, prout referunt decimum Gonzal. dict. gloss. 6. n. 265. & gloss. 43. n. 164. Aloys. Ricci. d. resolut. 393. num. 4.

88 Sub collectoris Apost. officium exercens à residentia non excusatur Gonzal. d. gloss. 6. n. 266. Aloys. Ricci. dict. resolut. 393. n. 4.

89 Inimicitiae graues sunt legitimae causae propter quas quis residere non tenetur in parochiali, & illis durantibus, potest Episcopus (cognito prius an sint verae, & graues, & absq; Parochi culpa) ei licentiam concedere, vt in alio viciniore, & tutiori loco manere possit, ac à suo beneficio per annum abesse, posito tamen in illo per Episcopum idoneo Vicario, seu Oeconomio congruenti mercede ex eius fructibus illi assignata, referunt decimum Salzged. ad Bernard. in pr. ff. cap. 53. in addit. lit. C. Galett. in Margarita casuum conscientiae, verbo residentia, Aloys. Ricci. in praxi fori eccles. resolut. 645. in 2. edit. Armendariz d. loco n. 182. 183. & 184. praxis episc. par. 1. verbo priuatio §. 4. dub. 1. ubi etiam aduertit quod si intra annu inimicitiae non extinguantur, & curatus, seu beneficiatus fuerit in culpa tam causandarum inimici-

riarum, quàm non extinctionis earumdem, priuari potest; ſi vero inimicitia crescant ſine Parochi culpa, alius annus dari potest, *Armend. d. loco numero 134.*

90 Propter aëris intemperiem non potest parochus etiam non oriundus alibi habitare relicto in Ecclesia Vicario approbato, de quo egit late *Melch. Galles. in suo tract. de Parochorum obligat. tempore pestis*; ſi tamen adeo infirmus ſit, & in loco parochialis curari non poſſit defectu medicorum, medicinarumque, tunc potest ab Ordinario ei dari dilatio trium, aut quatuor mensium, ut in locis viciniorebus maneat ſanitatis cauſa; interea ab ipſo Ordinario in parochiali idoneo Vicario cum congrua portione ex redditibus parochialis conſtituto, reſerunt decifum *Garc. diſt. cap. 2. num. 179. in 4. declar. Armendar. d. loco num. 132. praxis epiſcop. par. 1. verbo reſidentia §. 7. & 9.*

91 Vbi etiam quod ſeneſtus in parochia non excuſat, ſed debet poni Vicarius idoneus cum aſſignatione congruæ portionis ex ipſius parochi redditibus, cum infirmis enim & decrepitis diſpenſandum eſt, ut eorum Eccleſijs, quæ perſonalem reſidentiam requirunt per Vicarios ſeruiantur, prout deſinitur in *Concil. Tridentin. ſeſſ. 23. de reform. cap. 1. Armendar. diſt. loco numero 130.* Et parochus debet reſidere in loco, ubi ſita eſt Eccleſia parochialis, etiam ſi ei eſſet datus coadiutor ratione infirmitatis, reſerunt decifum *Garc. diſt. c. 2. n. 178. Armendar. d. loco n. 129.*

92 Abelle non dicitur, qui ſtatim eſt reuerſurus, ut probat text. in *l. poſtliminium, §. captiuus, & in l. nihil. ff. de captiuis, & poſtlimin. reuerſ.* & in his reſidentia terminis adducit *Concil. Tridentin. ſeſſion. 23. de reformat. capit. 1. verſic. quoniam, & probat Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloſ. 43. numero 5.* Vnde parochum ruralem, qui ſingulis quibuſque hebdomadib. in Urbem venit, cauſa inuiſendi parentes, & cum illis vno tantum die moratur, relicto ad occurrentes caſus Capellano, non peccare lethaliter, nec teneri ad reſtitutionem fructuum reſoluit *Ludon. Beia reſponſ. caſuum conſci. par. 4. caſu 21.*

93 Parochus ſine legitima cauſa, & licentia in ſcriptis habita non reſidens mortifere peccat, *Concil. Trid. diſt. cap. 1. verſ. eadem omnino, & fructus beneficii pro rata temporis quo abeſt, ſuos non facit, idem Concil. d. cap. 1. Franc. Leo in theſauro ſori eccleſ. part. 3. cap. 2. numero 15. Flamin. de reſignat. lib. 1. quaſt. 10. numero 32. etiam ante ſententiam ut optime probat *Regul. de poteſtate epiſcopi cap. 15. §. 4. numero 2. & §. 5. numero 2. in fine cum Nauarr. conſ. ult. de clericis non reſid.**

94 Reſoluit bona acquiſita ex beneficio parochi abſentis extra ſuam parochiam morientis tanquam ſpolia ad Cameram Apoſt. pertinere.

95 Ad huiusmodi pœnas euadendas requiritur legitima cauſa ab Episcop. approbata, ut habetur in *Concil. Trident. diſt. cap. 1. verſ. eadem omnino, & expreſſa eius licentia *Garc. diſt. cap. 2. numero 35. Armendar. diſt. loco num. 164.* quam licentiam etiam locorum ordinarij Episcopis inferiores, ut *Abates, & alij ſimiles habentes iuriſdictionem concedere poſſunt, ac etiam Capitulum Sede vacante ex *Azori. reſoluit Poſſeuin. diſt. cap. 1. num. 28. & 29.***

96 Et licet in duobus menſibus à Concilio conſeſſis licentia Episcop. non requiri teneant *Nauarr. in man. cap. 25. n. 121. Azori. inſt. moral. par. 2. li. 7. c. 4. 7.*

97 Vbi etiam aſſerunt valere Episcop. conſtitutionem ne parochi poſſint abelle ultra duos dies ſine licentia. Hinc etiam potest Episcop. prohibere ſub pœna pecuniaria arbitraria, quæ tamen dimidiam non excedat, ne ultra biduum à ſuis Eccleſijs poſſint abelle, non tamen id prohibere potest ſub pœna excommunicationis lata ſententia, ita reſerunt decifum *Garcia d. cap. 2. numero 23. in 2. declar. Armendar. d. loco numero 156.* An iuſta cauſa abſentia iudicialiter ſit probanda? Vide *Aloſi. Ricci. in deſiſ. Curia Archiepiſc. Neapol. deciſ. 152 par. 2.*

98 Et decifum inueni non ſatisfacere parochi ſi petat licentiam iurans ſe gravem habere cauſam, quam non expediat manifeſtare, ut per *Garc. d. cap. 2. nu. 37. Armend. d. loco nu. 165.*

99 Parochus habeat licentiam, ſed per mandatum, & abſentia fructus percipiat, eos reſtituere tenebitur, quia *Concil. requirit duo ad iuſtitiam abſentia, nempe cauſam iuſtam, & eius approbationem, ut acquirantur fructus in abſentia, & cum ſit falla prima, erit etiam inutilis ſecunda, maxime cum tota ratio acquirendorum fructuum dependat à cauſa iuſta, *Azori. diſt. par. 2. li. 6. ca. 10. qu. 3. Poſſeuin. d. cap. 1. numero 24.**

100 Vnde abſens ex cauſa rationabili, licet peccet ob inobedientiam non petendo licentiam, non tenetur tamen ad fructuum reſtitutionem, *Zeclh. de caſibus reſervatis caſu 3. n. 3.*

101 Fructus amittuntur dumtaxat pro rata illius temporis, quo quis abeſt ſine licentia, nec potest componi reſtitutio debita fructuum male perceptorum obtinentibus Bullam Cruciatam, vel vigore aliorum priuilegiatorum, & facultatum obtentorum per Concilium, reſerunt decifum *Garcia d. cap. 2. n. 26. Armenda. diſt. loco nu. 158.*

102 Curatum inferiorem, qui ultra duos menſes abſuit à ſua reſidentia, poſſe & debere cogi per Episcopum ad reſtitutionem fructuum pro rata temporis abſentia iuxta *cap. 1. ſeſſ. 23. de reformat. nec ad eam rem requiri citationem vel monitionem reſerunt *Garc. diſt. c. 2. n. 27. Armend. diſt. loco n. 159.**

103 Episcop. ſemper debet applicare fructus nō reſidentium, de quibus in *ſeſſione 23. cap. 1. de reformat. fabricæ eccleſiaſt. parochialis, etiam ſi non indigeat, nec pauperes intra limites reperiantur, quæ potest tamen in dies indigere, ſaltem quoad ornamenta, *Garcia diſt. cap. 2. n. 31. Armendar. diſt. loco num. 160.**

104 Episcop. procedens, per ſubtractionem aduerſus parochos non reſidentes, iuxta *Trid. tenetur obſervare eadem interualla, eandemq; rationem, quæ contra Episcop. non reſidentes ſtatuit idem *Conc. ſeſſ. 6. c. 1. quoties in pœnam omiſſæ reſidentia vult ſubtrahere partem fructuum, quos ſuos fecerunt:**

non

non vero tenetur obseruare eadem interualla in executione faciendâ super illis fructibus, quos parochi pro rata temporis absentia suos non fecerunt, decimū refertur Nicol. Garcia d. cap. 2. nu. 37. Armend. d. loco nu. 161.

105 Parochos ad residentiam importunis remedijs cogendos esse ait Concil. Tridentin. sess. 6. de reformat. cap. 2. & si ipsi in præsentia citari possunt, citabuntur dato termino idoneo ad redeundum, habito respectu ad personas, & tempora, caput inter quatuor, de clericis non residentibus. Et si non redierint imposita excommunicatione, vel suspensione si non venerint, beneficijs priuari possunt cap. 2. cap. relatum, cap. ex parte, & cap. qualiter, de clericis non residentibus. Priuari enim quis non debet, nisi prius monitus ad residentiam, Card. Tusch. littera K. concl. 254. numero 6. Et ita priuationem præcedere debet monitio, & deinde pœna seruata hac forma à Concilio præscripta, non teneretur sententia priuationis, ut fuisse decimū in Rota in vna salamanquina die quinta Decembris anno 1567. coram Illustriss. Cardin. Seraphino refert praxi Episcop. part. 2. cap. 4. numero 96. in fine. Absentes tamen, qui ignorantur ubi sint, per edicta tria in sua Ecclesia fixa citabuntur Concil. Trid. sess. 23. de reformat. caput. 1. vers. eadem omnino, separata scilicet, ut ait Abb. in cap. ex tunc, numero 4. de clericis non residentibus, qui si non venerint ulterius procedetur contra illos, usque ad priuationem, post terminos elapsos, de quibus supra.

106 Ab Ecclesijs suis nunquam Parochi abesse licebit, nisi ex quatuor causis, de quibus supra dictum fuit, dum ageremus de Episcoporum residentia, relatis à Concilio Tridentino d. caput. 1. sess. 23. de reformat. Azpi. part. 2. libro 7. caput. 4. quæ. 4. Possuin. de offic. Curat. cap. 1. numero 12. Et cum abest iusta de causa, siue cum licentia, siue absque ea, tenetur relinquere substitutum, qui pro se populo seruiat, Possuin. d. cap. 1. numero 13. dummodo sit idoneus, & admissus in illo Episcopatu pro administratione Sacramentorum, ut dicit Concil. dict. caput. 1. ibi, Vicarium idoneum relinquat ab Ordinario approbandum: ex quo colligitur etiam consulto Episcopo esse relinquendum Possuin. d. cap. 1. numero 19. Nisi absentia per sex, vel octo dies fiat, quia tunc poterit substituere sine Episcopo, ita declarante consuetudine vniuersali; nisi Episcopus per suas constitutiones inhibeat. Poterit etiam sine licentia, & substitutione Vicarij discedere per aliquos dies cum causa est vrgens, & non patitur dilationem, nec habet quem mittat ad Episcopum pro licentia, & pro Vicario substituendo, Azpi. d. cap. 4. quæst. ult. Possuin. d. cap. 1. numero 15. Si tamen curatus rationabiliter iudicauerit (veluti quia nullus infirmatur) posse abesse per duos, aut tres non festos, licet aberit, etiamsi nullum substituat, quia consuetudo optima legum interpretes ita declarat, etiam apud timoratos. Et si contingat Curato rationabiliter absente aliquem à parochijs suis mori sine Sacramentis, quæ verè recepisset, si Curatus adfuisset, purè quia infirmi, vel domestici ea petebant, non peccabit, quia rationabiliter abuit, ita Possuin. d. cap. 1. numero 5. At vero si illo tempore, quo repentina vrget discessio ob incom-

modum repentinum, causam legitimam, vel periculum instans, adsit infirmus, & non habeat parochus quem substituat ad conferenda Sacramenta necessaria, nec infirmus commodè possit expectare alium Sacerdotem aliunde accersendum, tenetur Curatus subire quoduis periculum potius quam deferere talem infirmum, ex D. Thom. resolu. ut Possuin. in d. c. 1. n. 16.

DE RESIDENTIA CANONICORUM Ecclesiarum Cathedralium, & Collegiarum in eisdem Ecclesijs faciendâ.

107 Obtinens in Ecclesijs Cathedralibus, aut Collegiatis dignitates, Canonicatus, præbendas, aut portiones, tenentur ad residentiam, ita ut non liceat eis vigore cuiuslibet statuti ultra tres menses, etiam continuos (ut sacra Congregatio declarauit) ab eisdem Ecclesijs quolibet anno abesse, saluis nihilominus earum Ecclesiarum constitutionibus, quæ longius seruitij tempus requirunt: ita decimū refert Franc. Leo in thesaur. fori ecclesiastici part. 3. cap. 2. numero 11. & disponit Concil. Trident. sess. 24. de reformat. cap. 12. vers. præterea, de quo multa Nauarr. consil. 2. de clericis non residentibus, Azpi. instit. moral. par. 3. lib. 7. cap. 3. colum. 916. optimè Nicolaus Garcia de beneficijs, part. 3. caput. 2. numero 180. cum sequent. Armend. in addit. ad recopil. legum Nauarræ libr. 2. tit. 23. de residentia, rub. An Canonici. vel alij habentes dignitatem teneantur residere in suis Ecclesijs num. 8. cum multis sequentibus.

108 Ad hanc residentiam tenentur etiam Abbates, Priores, & alij Superiores Collegiarum Ecclesiarum, ut est Prior nostræ Collegiæ insignis Vimaraniensis, quamuis habeant iurisdictionem in Canonicos; ad hoc enim cogi possunt ab Episcopis, sub quorum diocesi sunt: ita decimū referunt Garcia d. caput. 2. num. 181. Armend. dicto loco numer. 11. & 12. & faciunt quæ Aloys. Ricci. in collect. decis. par. 7. collect. 1591.

109 Nam dignitas principalis in Collegiata cum regulariter habeat curam animarum in foro interiori, vel exteriori, requirit ætatem 25. annorum incæptorum Nicol. Garcia de beneficijs. p. 7. cap. 4. n. 65.

110 Obtinens Canonicatum, & monasterium in commendam debet in Canonicatu residere, nisi monasterium habeat aliàs curam animarum: ita referunt Garcia d. c. 2. n. 183. Armend. d. loco n. 13.

111 Secularis enim habens monasterium in commendam non habet curam conuentus, nec monachorum, sed tota est penes Priorem cõuentualem, Rota Roman. apud Farinac. decis. 112. n. 10. in nouissimis.

112 Et Commendatarij Abbatia curam iurisdictionalem tantum, non autem Sacramentalem habentes, nullo Concilij decreto ad residendū astringuntur, neque, si non resideant, pœnis ab eo in non residentes constitutis, arcantur, ita decimū refert Garcia in addit. ad dictum c. 2. n. 183.

113 Habens Canonicatum, & parochialem in duabus diocesis, & non residens in parochiali ex permisso Episcopi, ut tenetur per Bullam Pij Quinti, cogendus est ad residentiam in Canonicatu: ita decimū referunt Garcia d. cap. 2. num. 184. Armend. d. loco num. 14.

114. Item habens Archidiacon. dignitate pares, reſidere poterit, in quo ſibi magis placuerit, ſi alter eſt dignior tenetur in eo reſidere, huius vero in quo non reſidet quotidianas diſtributiones perdit, in quibus diſtributionibus intelligitur etiam comprehenſa tertia pars præbendæ, quæ ex Tridentin. conuerſa fuit in diſtributiones quotid. Ita decifum referunt *Garcia d. c. 2. nu. 185. Armend. d. loco nu. 15. 16. 17.*

115. Immemoralis conſuetudo non excuſat à reſidentia in Cathedralibus, & Collegiatis inſignibus: In Collegiatis autem non inſignibus poſſunt excuſari Canonici, ſi Eccleſiæ ſunt rurales proſus deſtitutæ, aut in quibus nunquam antea ſupra hominum memoriam ſolitus eſſet reſidere, aut in quibus adeo tenues redditus eſſent, ut canonicos aliunde non habentes unde viuerent, alere non poſſent, & ſufficit ad excludendam immemoralem, quod aliquid Canonici reſederint, ita decifum referunt *Nicol. Garcia diſto capit. 2. numero 197. Armend. d. loco numero 10. prax. noua Episcopalis part. 2. cap. 3. numero 10. in fine, Aloyſ. Ricc. in praxi fori eccleſiaſtici decif. 500. in prima edit. & reſolut. 390. numero 4. in ſecunda edit. & ita tenuit Rota in vna Papien. reſidentia 10. Martij 1613. coram Ortembergo, ubi fuit reſolutum conſuetudinem immemoralem non excuſare à reſidentia in Collegiatis inſignibus.*

116. Immemoralis conſuetudo ita ſublata eſt per Concil. itaut ſtatuta iurata nihil valeant, illa vero auctoritate Apoſtolica confirmata non eſſe ſublata referunt decifum *Nicolam Garcia d. capit. 1. numero 197. in tertia declaratione, Armend. diſto loco numero 21.* Sic etiam prætextu immemoralis conſuetudinis non licet Canonici ultra tres menſes quotannis ab Eccleſia abeſſe, referunt decifum *Garcia in addit. ad d. cap. 2. numero 197. Armend. diſto loco numero 43. Aloyſ. Ricc. in d. praxi reſolut. 392. numero 2.* Si vero ſtatutum, quo permiſſum eſt quatuor menſes Canonici quolibet anno ab Eccleſia abeſſe, à Papa confirmatus fuerit, non eſt ſublatum à Concilio, & ideo obſervari debet, ita referunt decifum *Garcia d. c. 2. m. 216. Armend. d. loco nu. 26. 27.*

117. Stante ſtatuto, vel conſuetudine, qua cauetur ſeruitium quadraginta annorum Eccleſiæ præſtitum liberare beneficiatum à reſidentia, lucrarique diſtributiones quotidianas in abſentia, quamuis ipſe non interſit diuinis, obſervari poteſt, vel potius tolerari, prout reſoluunt *Cened. par. 3. collect. 15. in fine. Monet. de diſtributionib. quotid. part. 2. quaſt. 7. numero 21. & quaſt. 12. numero 61. & quaſt. 13. numero 41. praxi noua Episcopalis part. 2. capit. 3. numero 9. verſic. de ſenio, Stephan. Gratian. diſcep. forenſe 208. n. 19.*

118. Ad abſentiam trium menſium à Concilio conceſſorum, non eſt neceſſe assignare abſentia cauſam, nec licentiam ſui Prælati petere, dummodo tamen omnes Canonici eodem tempore non abſint, ne Eccleſia ſuo debito ſeruitio deſtituatur: Sed tantum illa quarta pars Canonicoꝝ, quæ videbitur arbitrio Episcopopi, vel Capituli, referunt decifum *praxi Episcopalis part. 1. verbo primatio, §. 2. dub. 4. Galet. in margarita cauſum conſcientia, verbo Canonici, Nicol. Garcia d. capit. 2. numero 315. Franciſcus Leo in theſauro fori eccleſiaſtici par. 3. c. 2. nu. 21. 22. Aloyſ. Ricc. in d. praxi reſolut. 392. n. 4. 5. Armend. d. loco nu. 36.*

119. Huiusmodi tres menſes Episcopopi providere debent ne incurrant in Natale, aut Paſcha Domini, aut ſimiles maximas ſolemnitates, prout decifum referunt *praxi Episcopalis d. verbo primatio, §. 4. diſt. 2. præſentia, dub. 3. Garcia d. c. 2. n. 316. Armend. diſto loco nu. 38.*

120. Qui quidera tres menſes debent continere nonaginta dies, & vnus menſis triginta. Et cum Concilium abſolutè illos concedat, nec exprimat à quo tempore incipere debeant, poſſunt accipi non ſolum continui, ſed etiam interpolati: Ita *Menoch de arbitrarijs, caſu 50. à numero 12. Gonzalex ad regul. 8. Cancell. gloſſ. 11. n. 8. Garcia d. cap. 2. num. 306.*

121. Intellige concedi Canoniciſ abſentiam trium menſium ſi Conſtitutiones Eccleſiæ ſeruitium totius anni requirunt, prout decifum referunt *Garcia d. c. 2. n. 312. Armend. d. loco nu. 35.*

122. Si ultra tres menſes abſint Canonici, licet in ciuitate ubi ipſa Eccleſia exiſtit, ſint præſentes, incidunt in penas Concilij d. cap. 12. ita decifum referunt *Garcia d. capit. 2. num. 322. Aloyſ. Ricc. d. praxi reſolut. 392. nu. 2. Armend. d. loco nu. 43. Franciſcus Leo in theſauro fori eccleſiaſtici. part. 3. c. 2. à numero 19. praxi noua Episcopalis part. 2. c. 3. num. 10. in fine.*

123. Poteſt tamen Episcopopus ob legitimam cauſam dare Canoniciſ ſuis facultatem, ut poſſint abeſſe per quatuor menſes, referunt decifum *Armend. d. loco numero 124. Comit. reſp. moral. lib. 1. q. 59. num. 2.*

124. Non poſſunt Canonici pro illis tribus menſibus diſtributiones quotidianas conſequi, cum ſint diſtincti à præbendiſ: ita decifum referunt *Flamin. de reſig. lib. 1. quaſt. 10. nu. 65. Gonzalex ad regul. 8. Cancell. §. 7. præſentia numero. 182. Monet. de diſtributionibus quotidianis part. 1. quaſt. 6. à princip. Franciſcus Leo d. cap. 2. num. 22. praxi noua Episcopalis part. 2. cap. 3. num. 8. in medio, pagina 124. Armend. diſto loco numero. 36. in fine, Aloyſ. Ricc. d. praxi reſolut. 385. nu. 10. quod non procedit quando diſtributiones quotidianæ ſuccedunt loco præbendæ, & tanquam fructus habentur, quia tunc abſentes ex quauis legitima cauſa illas lucrantur ex eodem *Aloyſ. Ricc. in d. praxi decif. 499. in prima editione, & reſolut. 390. numero 2. in ſecunda editione.* Unde licet diſtributiones quotidianæ non percipiuntur à Canoniciſ, qui interuiunt Episcopopo viſitanti, ſi tamen fructus omnes conſiſtunt in illis, debent percipere duas illarum partes, amiſſa tertia, quæ accreſcit intereſſentibus, ita decifum referunt *Franciſcus Leo diſto cap. 2. num. 18. Galet. in margarita cauſum conſcientia, verbo diſtributiones, Aloyſ. Ricc. d. reſolut. 390. numero 4.**

125. Coadiutus, & coadiutor poſſunt abeſſe hiſ tribus menſibus, ut per *Nauarr. conſ. 1. numero 6. de clericis egrot. Rota in vna Salamantina integra portio- nis, 18. Octobris 1584. coram Pena, Monet. de optione ca. 4. quaſt. 8. numero. 172. ubi etiam docent legitime impeditum coadiutorem poſſe percipere diſtributiones.*

126. Archidiaconus poteſt abeſſe ultra tres menſes ratione viſitationis ei incumbentis, ratione ſuæ dignitatis, poteſtque pro tempore dictæ abſentia lucrari fructus ſui Archidiaconatus, dummodo dari cõſueuerint abſentibus ex legitima cauſa, non tamen lucratur diſtributiones mere quotidianas, ita decifum referunt *Garcia d. c. 2. n. 332. Ar-*

mendar. in addit. ad recop. legum Navarr. lib. 1. tit. 6. lib. 6. de visitat. numero 81. ubi numero 82. limitat, nisi extet Ecclesiæ consuetudo, vt Archidiaconus visitans nihil suum percipiat, & repetit idem Armendar. d. tit. de residentia, vel absentia clericorum a num. 54.

127 Incumbens curæ animarum imminenti suæ dignitati habetur pro præsentis & interessenti, Concil. Tridentin. sess. 22. de reformat. cap. 3. versic. quod si alieni, dum tamen est in actu administrandi Sacramenta, vel alia exercendi, quæ spectant ad ipsam curam, ex declarat. s. Congregatio. quam refert Franciscus Leo d. cap. 2. num. 24. sub quo non comprehenduntur Canonici habentes Ecclesias parochiales, non tamen canonicatibus annexas, seu unitas: qui si in parochialibus residerint, & fuerint priuilegiati ad perceptionem fructuum, exceptis distributionibus quotidianis, iuxta Bullam Pij Quinti, vel ex indulto Apostolico, non poterunt optare, neque domus canonicales, neque canonicatum presbyteralem, & similia, cum non habeantur pro præsentibus, sed tantum sunt priuilegiati ad percipiendos fructus, & id quando scilicet extat consuetudo, vel statutum, quo absentes non possunt optare, ita decimum referunt Nicol. Garcia d. cap. 2. num. 337. Armendar. d. loco num. 58.

128 Canonicatum, & parochialem habens, & residens in parochiali ex dicta Bulla Pij Quinti distributiones quotidianas integras lucratur, si canonicatus consistit solum in distributionibus non habens præbendam, quando scilicet utrique seruire nequit: nam si amobus commodè seruire posset, lucraretur solum iuxta seruitium quod præstaret, idem Armendar. dicto loco numero 65. & 66. Garcia d. cap. 2. n. 114.

129 Habentur tamen tanquam præsentis in choro, qui curam animarum exercent, quæ illi Ecclesiæ imminet, dum sunt in actu administrandi Sacramenta, vel alia exercendi, quæ spectant ad ipsam curam, referunt decimum Garcia dict. cap. 2. num. 335. Armendar. d. loco num. 57. & resoluit Theodosius Rubens inter disceptationes forenses Stephani Gratiani c. 298. n. 22.

130 Habens canonicatum, & parochialem in qua non potest sine discrimine vitæ propter inimicitias residere, cogendus non est residere in ea, sed ei est permittendum, vt in canonicatu resideat, referunt decimum Salzedo ad Bern. c. 54. in nouiss. edit. lit. C. in fine, vers. octauus. Armendar. d. loco num. 101.

131 Canonici, & qui dignitates obtinent in Ecclesijs Cathedralibus, & Collegiatis, etiam seclusa consuetudine, vel statuto, etiam si adsint mansionarij, seu capellani, tenentur iusto cessante impedimento psallere in choro, seu canere psalmos & hymnos, ac cætera huiusmodi, quæ vel alternatim in choro decantantur, vel ad sacerdotis hebdomadarij pronuntiationem, seu recitationem respondendo dicuntur: aliàs ad distributionum quotidianarum restitutionem teneri, resolunt Nauarr. in tract. de orat. & Horis canon. cap. 10. nu. 47. & c. 11. nu. 41. & c. 13. nu. 17. Soar. de relig. tom. 2. tract. 4. l. 4. c. 12. n. 8. & 10. Azor. institut. moral. par. 1. lib. 10. cap. 11. qu. 5. cum seq. Beja par. 1. respons. conscientia casu 55. Petr. de Ledesma in summ. par. 2. tract. 9. c. 4. concl. 1. diff. 1. Valeri. Reginald. in praxi forensi lib. 18. a num. 175. Paul. Comit. respons. moral. lib. 1. quæst. 62. numero 2. Moneta de distribution. quotid. part. 2. quæst. 2. numero 31. qui duo

posteriores testantur decimum canonicos muneri suo non satisfacere, nisi in choro psallant, quicquid aliud velint Petr. Nauarr. de reformat. lib. 2. cap. 2. dub. 3. numero 217. cum sequentibus. Petr. de Aragona 2. 2. quæst. 83. artic. 13. Lessi. de iustitia lib. 2. cap. 34. dub. 33. Canonici autem, & ceteri beneficiarij ad recitationem Horarum canonicarum in choro adstricti, debent ibi eas recitare, nec à peccato excusantur, scilicet veniali, nisi iustam habeant causam absentia, mortale tamen committent si per contemptum, aut contra prælati particulare præceptum fieret talis absentia, vt resoluit Valer. Reginald. d. l. 18. n. 176.

132 Domi enim recitantes, & assistentes in choro non recitando, nec cantando, tenentur restituere distributiones quasi totas, vt per Franc. Emman. in summ. tom. 2. cap. 145. num. 5. Sic etiam teneri, qui de ordinario, & frequenter confabulantur in choro, testatur Ludouicus Lopez in instructorio conscientia tom. 1. cap. 246. quem sequitur Vega in summa parte 1. c. 128. casu 10.

133 Omnibus diebus & Horis, præterquam in tribus mensibus singulorum annorum, debent canonici interesse, vt resolunt Garcia d. cap. 2. numero 325. Armendar. d. loco numero 47. Et non possunt iuari aliqua consuetudine quin teneantur omnibus septem horis interuire, tenet Theodosius Rubens inter disceptationes forenses Stephani Gratiani c. 298. n. 20.

134 Qui tempore quo cantatur vna hora in choro Missam celebrat in eadem Ecclesia ex deuotione, vel obligatione, non dicitur interfuisse illi horæ, nec illius distributiones accipere potest, si vero iussus fuerit à superiori, vt celebret, tunc reciperet: superior verò debet cauere à tali iussione, refert decimum Alosi. Ricci. in praxi forensi ecclesiasticæ. decis. 494. in prima editione, & resoluit 385. numero 2. in secunda editione, resolunt Galett. in sua margarita casuum conscientia, verbo distributiones, pagina 81. Henric. consil. 22. Theodos. Rubens. d. cap. 298. numer. 21. Francisc. Leo in thesauro forensi ecclesiastici part. 2. cap. 13. nu. 6. Gonzal. ad regul. 8. Cancell. 8. 7. proæm. numero 181. praxi noua episcopalis parte 2. cap. 3. numero 8. pagina 124. me citato Bonacina de sacramen. disput. 4. q. ult. puncto 7. §. 5. n. 7.

135 Distributiones quotidianæ non possunt percipi à Canonici absentibus, & per substitutum Ecclesiæ suæ inseruientibus, nisi expresso in id priuilegio iudarentur, in facti contingentia consuluit Calderin. consil. 1. sub titulo de clericis non resid. dub. 2. quem refert Galett. d. verbo distributiones antepen.

136 Si igitur factum sit aliquod statutum, quod canonici possint inseruire per substitutos, vel alternatim vnus pro alio, non habeatur eius ratio quia est contra Concilium, referunt decimum praxi Episcopalis. part. 2. verbo Canonici, §. 5. Garcia d. c. 2. nu. 498. Rota Romana apud Farinac. decis. 659. nu. 3. in nouiss.

137 Personaliter ad canendum Missam cogendi sunt Canonici illis diebus, quibus ex instituto, & legitima consuetudine illius Ecclesiæ deobligantur, refert decimum Garcia d. c. 2. n. 495.

138 Obtenientes dignitates, canonicatus, vel portiones in Ecclesijs præsertim Cathedralibus, cuiuscunque qualitatibus sint, Episcopo solemniter celebranti, aut Pontificalia exercenti assistere, ac vestibus sacris indutos eidem inseruire, necnon

munera eisdem dignitatibus, canonicatibus, & portionibus in decantatione Missæ, Euangelij, Epistolæ, & similium functione, præstatione incumbencia, & annexa per se ipsos subire & exercere iuxta sacrorum Canonum, & Concilij Tridentini dispositionem, ac cuiusque ecclesiæ particularem ordinationem certum esse respondit sacrorum Rituum Congregatio, quod si quando aliquis legitimo impedimento detentus ea per se ipsum adimplere non poterit, tunc alios, eiusdem tamen ordinis, & gradus, non autem inferioris dignitatis, nempe alias dignitates, canonicos, & portionarij respectuè portionarios in sua quisque hebdomada ne graduum, & ordinum prærogatiua confundatur, deputare debeat, idque per Episcopum opportunis remedijs, etiam huius decreti vigore providendum fore censuit eadem Congregatio, supplicante Capitulo, & alijs Ecclesiæ Abulensis portionarijs, refert Garcia d. c. 2. n. 496.

139 Capitulum, seu clericos inferiores sine Episcopo non posse statuere de quotidianis distributionibus, quatenus earum distributio attinigit, aut concernit statum vniuersalem Ecclesiæ, diuinaque officia, earum regimen, resoluit Moneta de distribut. quotid. par. 2. quæst. 15. num. 26. in ultima edit.

140 Non posse Episcopum, aut Capitulum remittere, aut donare amissionem distributionum ob non residentiam probat Concil. Tridentin. d. capit. 12. ibi, quauis collusione, aut remissione exclusa, & resoluunt Nauarr. de orat. & Horii canm. capit. 22. miscel. 14. numero 48. & consil. 7. de clericis non residen. numero 1. Menoch. de arbitr. casu 429. numero 6. praxis noua Episcopalis parte 2. capit. 3. numero 8. in fine pagina 124. & decilum in sacra Card. Congregat. referunt Galett. in margarita casuum conscientia, verbo distributiones 4. Armendariz d. loco n. 90. & 91. & sæpe resolutum fuit in Rota, prout in vna Hispanen. distribut. veneris secunda May 1603. coram Reuerendissimo Domino meo Cocino Rota Decano, quæ est prima ex impressis post tractatum de distribut. quotid. Ioan. Petr. Moneta numero 3. Cui resolutioni non obstat gloss. verbo suas, in cap. 1. de clericis non residen. libr. 6. quæ videtur contrarium dicere, quia non inquit posse conueniri, quod distributiones in absentia remittantur, sed solum quod is, cui iam ipso iure accreuerunt, posset eas remittere, ne is, qui illas perdidit, teneatur restituere, quod est longe diuersum à pactione, qua quis distributiones in absentia perdat; & hanc glossam ita intelligit Nauarr. d. c. 22. miscel. 14. n. 49.

141 Non possunt Canonici, videlicet duo, aut plures allociantes eorum Prælatum, quandoque volentem audire Missam, non in Cathedrali, sed in alia ecclesia ciuitatis, participes fieri distributionum quotidianarum, quæ non nisi præsentibus, & interessentibus dantur, referunt decilum praxis noua episcopalis. part. 2. capit. 3. numero 8. pagina 124. Aloys. Ricci. dicta resolut. 385. numero 3. Gonzalex ad regul. 8. Cancell. § 7. proæm. numero 183. Moneta de distribut. quotidian. part. 2. quæst. 14. prope finem.

142 Sic etiam Canonici duo interessentes Episcopo ad mentem sacrorum Canonum non percipiunt distributiones quotidianas, nisi tamen in illis consisterent omnes fructus, quorum tali causa

duas partes solum reciperent, reliqua tertia accrescente interessentibus, ita decilum refert Galett. in margarita casuum conscientia, verbo Canonici pagina 29. in fine, & verbo distrib. penultimo, Armend. d. loco n. 97. & l. 1. tit. 6. l. 5. § 2. n. 10.

143 Distributiones enim quotidianæ non debentur his, qui Episcopis deseruiunt cap. de cetero de cleric. non resid. Nauarr. consil. 11. eodem tit. Gonzal. d. § 7. proæm. numero 183. Stephan. Gratian. discipul. forensi cap. 166. numero 20. Poterat tamen Episcopus Canonicis indulgere sibi seruientibus, non alijs clericis, vt in absentia præbendarum, seu portionum suarum fructus percipiant, Moneta de distribut. quotid. part. 2. quæst. 8. numero 2. Cened. præf. libr. 1. quæst. 1. numero 35. Gonzal. gloss. 6. numero 255. Azori institut. moral. part. 2. libr. 7. capit. 4. quæst. 3. vers. sexta causa, Valer. Reginald. in praxi fori panit. li. 30. tract. 3. numero 54. vers. quarta, Stephan. Quaranta verbo residentia pagina 444. Stephan. Gratian. dict. cap. 166. numero 20. vbi etiam resoluit quod hodie non poterit Episcopus Canonicos ab Ecclesia extrahere pro suo seruicio inspecta vbertate reddituum Episcopatum, & multitudine peritorum.

144 Ordinarius potest excusare à residentia in choro aliquem Canonicum, seu capellanum ex causa legitima comprehensa in cap. unico de clericis non residen. lib. 6. sine consensu aliorum Canonicozum, seu capellanorum, quorum interesse videtur propter ius accrescendi, quia id Concil. non derogat, nec requirit Capituli consensum, ita decilum referunt Garcia d. c. 2. n. 407. Armend. dict. loco n. 85.

145 Et Episcopus potest ob legitimam causam dare licentiam absentia quatuor mensium Canonicis, referunt decilum Garcia dict. cap. 2. num. 408. Armendariz dicto numero 86.

146 Absens per annum à dignitatis, Canonicatus, seu præbendæ distributionibus est priuatus, & priuari debet dimidia parte fructuum; si vero perseuerauerit in absentia priuandus est non fructibus, sed beneficio, ita refert decilum Armend. d. loco n. 98. & prius citandi sunt huiusmodi absentes, quare non debeant puniri secundum Trident. sess. 24. de reformat. cap. 12. & bonus iudex arbitrabitur quanto tempore valeat ultra tempus permillum absentes expectare antequam contra eos pœnas exequatur, ita etiam decilum referunt Garcia dicto cap. 2. num. 145. Armendariz dicto loco n. 108 & 109. Item & Canonici, qui maiori seruicio Ecclesiæ, quam nouem mensium sunt adstricti iisdem pœnis, de quibus in Trident. dict. c. 12. subiacent, si non reuocent, Garcia d. c. 2. n. 144. Armend. d. loco n. 107.

147 Dispositio tex. Concilij dict. cap. 12. & pœna contra obinientes Canonicatus, & non residentes non procedit in Canonico simplici carente præbendâ, vt resoluunt Aloys. Ricci. in praxi fori ecclesiast. decis. 11. m. 1. edit. & resolut. 624. in 2. edit.

148 Necessariò seruandos esse pœnarum gradus præscriptos à Concilio dict. cap. 12. antequam deueniatur ad priuationem, aliàs esse nullam, fuit decilum in Rota Romana coram Illustrissimo Seraphino in vna salamanthin. del Petrolo die 15. Decembris 1567. testantur praxis Archiepisc. Neapol. c. 112. praxis noua Episc. part. 2. cap. 3. n. 9. vers. necessario.

149 Vbi etiam allatur, quod citari debet huiusmodi non residents in persona ante priuationem, si sciatur vbi moretur, & si non sciatur citandus est per edictum publicum trina citatione, nec suffice-

ret vna citatio pro tribus, & aliter facta priuatio esset omnino nulla; intellige quando quis personaliter non potuit citari, vnica autem sufficit si personaliter fuit exequuta, ita *Rot. Rom. in vna Zamoren. capellania lune 12. Iunij 1589. coram Illustriss. Manica*, quæ est imprella inter suas decisiones decis. 67. numero 5. vbi numero 6. asserit ex declarat. Illustriss. Cardin. decisum *Conc. dist. capit. 12. vers. prateres*, non officere Episcopos, qui possunt procedere ad priuationem ob non residentiam, tamen si illa temporum interualla non fuerint obseruata.

150 Fructus præbendæ quibus Canonici, qui abfuerunt à seruitio Ecclesiæ ultra tres menses, priuandi sunt, applicandi in vsum Ecclesiæ, ac illius vtilitatem sunt, vt decisum referunt *Garcia dist. cap. 2. nu. 146. Armendariz dicto loco n. 10.*

151 Posse tamen Episcopum hanc penam antea sententiam minuere, vel augere, sed non in totum tollere resoluit *Garcia vbi supra nu. 150. Armendariz dicto loco n. 111.*

152 Distributiones tamen non seruientium, & non residentium proportionatim applicantur seruientibus, & residentibus. vt tentum fuit in vna *Astoricen. residentia, lune die 6. Iunij 1616. coram Reuerendiss. D. meo Coccino Rotæ Decano, & in vna Gerunden. distributionum, lune 16. Februarij 1604. coram Illustriss. Card. Bononiensi, nunc S. D. N. Greg. XV. resoluunt gloss. verbo pars dimidia in Clem. 2. de etate. gloss. verbo suspensos in Clem. 2. de vita, & honestate clericorum, Nauarr. in man. cap. 25. numero 123. & de orat. cap. 7. numero 34. & miscel. 59. numer. 9. Azor. inst. moral. part. 2. lib. 7. cap. 7. q. 8. & 9. Moneta de distribut. par. 3. q. 6. n. 16.*

153 Absens à seruitio suæ Ecclesiæ, ad effectum vt lucretur fructus, & distributiones, duo copulatiue requiruntur videlicet iusta causa absentia, & licentia Ordinarij, iuxta tradita per gloss. verbo *Prelatorum in capit. relatum, vbi Abb. notab. 4. de clericis non resid. & tenuit Rota in vna Lecien. fructuum 21. Aprilis 1603. coram Illustriss. Pamphilo, & in Placentina saluarij 7. Maij 1606. coram Reuerendiss. D. Penna Decano, & in vna Carthaginen. fructuum lune 2. Aprilis 1612. coram R. P. D. Pironano, & in vna Calaguritana fructuum, & distributionum, lune 26. Maij 1614. coram R. P. D. Pbaldo.*

154 Decisio Concilij sess. 22. de reformat. capit. dum decidere videtur portionem distributionum ijs contingentem, qui non intersunt, applicari debere fabricæ Ecclesiæ quatenus indigeat, vel altari pro loco arbitrio Ordinarij repugnare videtur decisioni ipsiusmet Concilij sess. 21. cap. 3. sed *Nauarr. d. miscel. 59. de oratione numero 9. vtramque Concilij decisionem sic ad concordiam reducit: quod scilicet tex. in d. c. 3. sess. 22. loquatur tantum de distributionibus extraordinarijs, & improprijs, quæ de redditibus particularibus, dignitatum personatum, & officiorum constituentur, lucrifaciendæ ab eis solis, qui huiusmodi beneficia habent, implendo officia, & seruitia diuina eis ab Episcopo præscribenda, ac deligenda. Aliud vero Decretum quod habetur sess. 21. cap. 3. intelligitur de distributionibus Ordinarijs, & proprijs, quæ constituentur de fructibus communibus lucrifaciendæ ab obeuntibus communiter officia diuina, & ideo subdit *Nauarr. illas extraordinarias merito alijs non accrescere, quibus ordinariæ accrescunt, quoniam**

hæ de communibus fructibus constituuntur pro officijs communiter ab omnibus obeundis, illæ vero de fructibus particularibus præfatarum dignitatum, personatum, & officiorum, pro officijs, ac seruitijs à solis ea obinentibus, faciendis, & obeundis: hanc *Nauarr. ad vtrumque decretum conciliationem post Philarch. sequuntur Galet. in margarita casuum conscientia verbo officium diuinum pagina 190. Fusc. de visitat. lib. 1. capit. 15. numero 25. Azor. inst. moral. part. 2. lib. 7. capit. 7. quæst. 8. Campan. in diuersorio iuris Canon. rub. 7. capit. 6. numero 15. vers. consului, Moneta de distribut. quotid. part. 3. quæst. 6. numero 29. Sed melius dic d. capit. 3. sess. 22. loqui in dignitatibus à quibus Ordinarius tertiam partem fructuum in distributiones quotidianas conuertendo separare potest, & dato, quod distributiones quotidianæ non sint tenues, & in odium obtinentium dignitates, & negligentium residere, & quando illa tertia pars ita subtrahatur per non seruientes amittitur, locis pijs est applicanda. At vero cap. 3. sess. 21. loquitur solum quando distributiones ita sunt tenues, vt negligantur, & hoc casu tertia fructuum pars ita separata, & in distributiones ab Ordinario conuersa, si per non seruientes amittatur, proportionabiliter seruientibus accrescit, refert decisum *Nicol. Garcia de benef. part. 3. capit. 2. numero 465. declarasse Sacram Congregationem testatur Rota in vna Astoricen. Residentia, lune die 6. Iunij 1616. coram Reuerendissimo Domino meo Coccino Rotæ Decano.**

155 Auditores Rotæ Romanæ consequuntur fructus, & distributiones suarum præbendarum in absentia, acsi actualiter residerent, ex *Bulla Clem. VII. incipit, Comenit, prout tradit Zeli. Zechi. in Re. publ. eccles. par. 11. n. 2.*

156 Inquisitores hæreticæ prauitatis habentur in suis præbendis, & dignitatibus pro præsentibus, & residentibus, & percipiunt integros fructus suarum præbendarum, simul cum distributionibus quotidianis ex priuilegio speciali fauore Fidei à Paulo III. & Pio V. Pont. Max. eis concessio, referunt *Rojas de priuilegijs Inquisit. numero 420. & in tractat. de hæret. singul. 96. Armendariz in addit. ad recopil. legum Nauarræ. lib. 2. tit. 23. lib. 2. §. 2. de residentia, vel absentia Canon. numero 71. Nicol. Garcia dist. cap. 2. numero 356. spino in speculo testament. glos. 3. princip. numer. 78. vbi etiam resoluit hoc priuilegium competere etiam habentibus beneficia curata, cuius contrarium verius esse resoluit *Cenall. communium contra communes quæst. 585. num. 12. & dixi in hac Alleg. num. 87.**

157 Collector generalis Cameræ Apostol. Subcollectores, Aduocati, Procuratores, Fiscales, & Notarij in causis spoliatorum, & iurium præfata Cameræ, eorum officio durante, lucrantur distributiones quotidianas in absentia, ex *Bulla Sixti V. Romæ in monte Quirinali sub Annulo Piscatoris die 8. Maij 1590. sui Pont. anno sexto, Monet. p. 2. q. 11. n. 111.*

158 Concilio generali interequentes lucrantur distributiones quotidianas, vt per *Rebuff. in praxi parte tertia, titulo de dispensatione, de non resident. n. 34. salzsd. ad Berna. in pract. c. 52. lit. C. vers. quartus casus.* Sic etiam qui tanquam Theologus, vel Canonista Concilio interest nomine sui Capituli ab eo missus, easdem distributiones lucrat, G iiij

vt tenet Moneta de distribut. quotid. part. 2. quæst. 11. numero 91.

159 Canonici missi ab eorum Episc. ad visitanda limina Apostolorum eorum nomine, vel comitantes ipsos Episcopos ad eadem limina ex Constit. sexti p. distributiones quotidianas lucrantur, prout decimum referunt Aloys. Ricci. in praxi rerum fori eccles. decis. 498. in 1. edit. & resolut. 389. numero 3. in 2. edit. Armendariz d. loco numero 62. Nicol. Garcia d. cap. 2. numero 349. Moneta d. part. 2. quæst. 8. numero 23. Franc. Leo in thesauro fori eccles. par. 3. cap. 2. numero 23.

160 Pœnitentiarius interim dum Confessiones audit censetur pro præſente in choro, nec amittit distributiones, Concil. Trident. sess. 22. de reformat. cap. 8. Aloys. Ricci. dict. resolut. 389. num. 5. & adde quæ dixi agendo de Pœnitentiaro in Cathedrali Ecclesia constituendo.

161 Examinatores beneficiorum à Synodo diœcesana electi, si causa examinis absunt à choro lucrantur distributiones quotidianas, prout decimum refert Zel. Zech. de Repub. ecclesiast. tit. de beneficiatis numero 13. Sed verius credo huiusmodi examinatores dum ea de causa à choro absunt cum non Ecclesiæ suæ, cui sunt adscripti, sed dumtaxat Ecclesiæ suæ Ciuitatis, ac diœces. seu Episcopi sui deseruiant, non debent quotidianas distributiones percipere, nisi huiusmodi examinatores examinis causa absentibus illis concedantur, vel ex speciali priuilegio, vel ex consuetudine legitime præscripta, vel denique ex statuto Capituli, & Ecclesiæ propriæ, pro vt tenet Moneta d. part. 2. quæst. 11. numero 61.

162 Animarum curam exercentes, quæ illi Ecclesiæ, ubi sunt Canonici, imminet, dum sunt in actu administrandi Sacramenta, vel alia exercendi, quæ spectant ad ipsam curam, distributiones quotidianas lucrantur, & tanquam præſentes in choro habentur, Armendar. dicto loco num. 57. Aloys. Ricci. dict. resolut. 389. m. 4. Nicol. Garcia dict. c. 2. n. 335. Franc. Leo d. c. 2. n. 24.

163 Visitans Ecclesiam, iura vel redditus suæ præbendæ percipit distributiones quotidianas, cū visitando prædicta iura, & loca feruiat Ecclesiæ in re vtili, Moneta d. part. 2. quæst. 11. n. 63. & vide quæ supra hac Alleg. n. 126.

164 Senex beneficiarius non assistens diuinis officiis (si aliàs residere solitus erat) habet distributiones, quando senio ita confectus est, vt non possit commodè personaliter Ecclesiæ deseruire, ita referunt decimum Hojed. de incompatib. benefice. part. 1. capit. 17. numero 17. Menoch. de arbit. casu 60. num. 10. Moneta d. part. 2. quæst. 7. Armendar. d. loco nu. 76. Aloys. Ricci. de resolut. 389. numero 7. Franc. Leo d. cap. 2. numero 27.

165 Obſes datus ab Ecclesia, aut etiam repræſentiarum causa captus, & detentus, quotidianis distributionibus priuandus non est Moneta p. 2. quæst. 5. n. 56. cum seqq.

166 Infirmus, qui personaliter diuinis officiis adesse non potest, quotidianas percipit distributiones in absentia c. 1. de clericis non resid. in 6. Con. lib. 3. vari. cap. 13. num. 8. Duenh. regul. 206. vers. limita 7. Oueda dict. c. 17. nu. 15. Nauarr. cons. 2. nu. 3. de cler. non resid. solu. de benefice. par. 4. quæst. 6. nu. 9. Fusch. de visitat. l. 1. cap. 15. n. 25. vers. & infirmus, c. 20. n. 26. Gutier. canon. lib. 1. cap. 1. numero 140. Spino in speculo testam. gloss. 9. princ. num. 30. Franc. Leo in thesauro fori ecclesiast.

part. 3. cap. 2. numero 27. praxi noua episcop. part. 2. cap. 3. numero 9. vers. infirmus, Armen. d. loco numero 75. Moneta d. part. 2. quæst. 6. num. 7. & tenuit Rota in vna Hispanen. distributionum veneris 2. May 1603. coram Reuerendissimo Domino meo Coccino Rota Decano.

167 Intellige procedere si solitus erat residere, & interesse diuinis officiis dum bene valebat, secus vero si huiusmodi ægrotus dum sanus erat horis canonicis interesse non solebat, tunc enim infirmitas illius non iudicatur pro præſentia, & interessentia, cum eo casu ipsa infirmitas non præſtiterit causam absentia, ita tenuit Rota in Hispanen. distributionum, & resoluunt Conſer. sing. 152. incip. an quilibet infirmus, Nauarr. de horis canon. cap. 11. a numero 9. Con. d. numero 8. vers. sexta, Spino d. gloss. 9. numero 30. vers. sed tenendum, Henric. in sum. lib. 13. cap. 13. numero 4. in fine in commento lit. T. Fr. Emman. in sum. p. 1. capit. 33. numero 6. Moneta d. part. 2. quæst. 6. numero 21. Caldas. Pereira de reuocat. emptor. quæst. 5. numero 23. vers. unde si Canonici. Benacina de censuris disput. 1. quæst. 2. puncto 4. num. 5. in fine, Gutier. dict. cap. 1. numero 138. vbi numero 139. asserit tunc demum infirmum consequi debere distributiones quando præſens est in loco, ubi est Ecclesia, vel si extra illam absens ex legitima causa infirmus sit, de quo latè Moneta d. quæst. 6. a num. 19.

168 Intellige etiam procedere supradictam resolutionem etiam si quis propria culpa in morbum incidit, Con. dict. num. 8. vers. 7. Fusch. dict. cap. 20. numero 26. Gutier. dict. cap. 1. numero 138. Fr. Emman. dict. cap. 33. numero 6. vers. de aqua scindere, praxi episcop. part. 1. verbo distributiones 33. vers. sexto debentur, & Moneta dict. quæst. 6. a numero 12. Azori. instit. moral. part. 2. lib. 7. c. 7. q. 11.

169 Vbi idem dicit de eo, qui ex culpa vulnus accepit. Intellige quoque procedere non modo in eo, qui vere morbo detinetur, se etiam qui tuenda valetudinis causa cum physici consilio medicinam sumit Iacob. de Grassis in decis. aureis part. 2. lib. 3. capit. 15. numero 10. Azori. dict. cap. 7. quæst. 10. Moneta dict. quæst. 6. numero 8. vbi numero 10. ampliari habere locum si oporteat huiusmodi clericum aliò se conferre acquirenda sanitatis causa, puta ad balnea, vel ad celeberrimum aliquem medicum, vel etiam, vt cœli sibi officientis inclementiam effugiat, & ad salubrius se transferat.

170 Pestis causa, qui abſuerint distributiones quotidianas non lucrantur, nisi probetur legitima consuetudo, quod distributiones huiusmodi darentur absentibus ex iuxta causa, resoluunt Con. dict. nu. 8. vers. nono, Ripa de peste cap. 1. numero 145. & referunt decimum Moneta dict. part. 2. quæst. 5. numero 76. Armendariz dicto loco numero 74. Nicol. Garcia dict. cap. 2. numero 362. Illud autem hîc adnotandum est antequam discedat beneficiarius propter pestem, facultatem à Superiore petere debere, si facile peti possit, non esse autem necesse eam obtinere, vt satis probat Ripa dict. cap. 1. numero 140. & sequenti. Si vero aliquis peste, lepra, vel alio morbo contagioso à ciuitate abesse iubetur, interim nullum damnum sentire debet, cum inuitus sine culpa abſit, ita Moneta d. p. 2. quæst. 6. n. 11.

171 Absentes pro vtilitate Ecclesiæ distributiones quotidianas non amittunt, præcipue stante consuetudine quod Canonici missi à Capite, pro aliquo seruicio ipsius Ecclesiæ, seu Capituli percipiant omnes fructus & quotidianas distributiones, vt per

Couarr. d. numero 8. versicul. 8. Duenb. reg. 206. limitat. 6. Lali. Zechi. de republ. eccles. capit. 24. numero 6. versic. quando, Nauarr. conf. 10. a numero 4. de clericis non resident. Seraphin. Rot. Roman. decis. 1239. par. 2. & in Sacra Congregat. decium referunt Armendar. d. loco numero 73. & 95. Nicol. Garcia. d. capit. 1. numero 362. & bis fuisse in Rota resolutum asserit Aloyf. Ricci. in praxi fori ecclesiast. decis. 498. in prima edit. & resolut. 389. 2. in secunda edit.

172 Et clericis abstanti a seruitio Ecclesiae ex iusta causa, & pro defensione iurium ipsius Ecclesiae, vel sui beneficii, debentur fructus, & distributiones per text. in capit. ex parte, il secundo, de clericis non resid. Couarr. d. numero 8. versicul. decimo, & fuit dictum in vna salamantina censurarum 28. Nouembr. 1594. coram Illustrissimo Cardinali Seraphino, quae est, decis. 1098. numero 5. par. 2. in imprefus, & in Asten. fructuum 15. Martij 1613. coram Reuerend. P. D. Manzanedo, & in Calaguritana fructuum, & distributionum Luna 26. Martij 1614. coram Domino Pbaldo.

173 Excommunicatus pro causa Ecclesiae, & defensione ipsius iurium, lucratur (et si diuinis non interfit) fructus, & distributiones beneficii, Guetier. Canon. libro primo capit. 1. numero 142. & 147. inferens numero 150. eas pari ratione lucrari prouisoribus, & officialibus generalibus a Capitulo Sede Episcopali vacante deputatos, si excommunicentur ob causam officij, cuius est iurisdicatio, quam exerceant.

174 Excommunicatus inique distributiones quotidianas exigere potest, cum eo tempore, quo excommunicatio iniusta in eum lata fuit, praesens erat in loco beneficii sui, eratque solitus diuinis officiis ante impedimentum excommunicationis adesse, docent Couarr. dist. numero 8. versicul. ceterum, Petr. Nauarr. de restitution. libro secundo capit. 2. num. 238. Fr. Emmanuel d. cap. 33. num. 6. Perez l. 1. versicul. aduertendum tamen est, titul. 5. libro octauo. Ordin. pag. 175. surd. de alimentis titul. 1. quast. 82. numero 15. versicul. alias secus, Gutier. d. cap. 1. num. 137. Moneta d. par. 2. quast. 15. a numero 32. Henric. lib. 13. numero 4. in fine. Sazro de censuris libro secundo capit. 3. numero 27. Bonacina eodem tractatu disput. 2. quast. 2. puncto 4. §. 2. numero 5. Anila eodem tractatu par. 2. disput. 6. dub. 1. conclus. 1.

175 Suspendus iniuste siue ab officio, siue a beneficio, recuperat distributiones quotidianas Moneta d. par. 2. quast. 15. numero 42. praxis noua episcop. par. 2. capit. 3. numero 9.

176 Interdictus iniuste, vel nulliter ab ingressu Ecclesiae recuperat quotidianas distributiones confitto de iniustitia, vel nullitate, Moneta dist. par. 2. quast. 15. a numero 46. & par. 3. quast. 6. numero 46. Et interdicta ecclesia, vel polluta beneficiatus, qui consueuerat in ea residere, & non dedit causam interdicto consequitur distributiones quotidianas, Moneta eadem par. 2. quast. 16. numero 29. Pensio imposita super canonicatu, dum canonicus fuit suspendus, debet solui per Capitulum, vbicunque portio Canonici suspensi spectat ad Capitulum per ius accrescendi, secus vero si portio spectet ad Capitulum per ius non accrescendi, tenuit Rota in vna Colimbrien. pensionis, Veneris 28. Ianuarij 1605. coram Illustrissimo Domino meo obseruandissimo Cardinale Millino, vbi etiam quod pensionarius, quando pensio est imposita super distributionibus quotidianis, & Canonicus fuit

suspendus, duplicem habet viam, vel dirigendo actiones contra Canonicum suspendum, vel contra Capitulum, quod distributiones percipit.

178 Incarceratus iniuste, & absque legitima causa, semota quacunque consuetudine in contrarium, percipere debet distributiones quotidianas, Couarr. d. numero octauo versicul. undecimo, Armendariz dicto loco numero 77. Nauarr. conf. 9. de clericis non resident. Lali. Zechi. de Republ. Eccles. capit. 24. numero sexto, versicul. sexto debentur, Azori. instit. moral. par. 2. libro septimo capit. 7. quast. 2. praxis Episc. pag. 1. verbo distributiones, §. 8. Censual. communium contra communes, quast. 585. numero decimo quinto. Garcia d. capit. 2. numero 363. Gonzalez, ad regul. 8. Cancell. glossa 5. §. 9. numero 15. & 118. Moneta dist. parte 2. quast. 5. numero 80.

179 Episcopus non potest cogere obtinentes beneficia simplicia aliquod personale seruitium suis beneficiis impendere, cum ex antiquissima Ecclesiae consuetudine, non nisi ad officium recitandum teneantur, ita decifum referunt Nicol. Garcia d. capit. 2. numero 9. Armendar. d. loco numero 202. & 205. Tenentur vero ad inseruiendum illis per alios, qui approbati sint ab Ordinariis, cum mens non fuerit Pij Quinti in Bulla de residendo edita 8. Iulij 1569. incip. Cupientes, cogere habentes beneficia simplicia in eis residere, ita Nicol. Garcia d. numero 9. Armendar. dicto loco numero 204. Nihil tamen innouandum in huiusmodi beneficiis simplicibus, quae etiam clericatus nuncupantur, in ecclesiis parochialibus, vel alibi constitutis, quorum fructibus possessores gaudent, nullum seruitium nec per se, nec per substitutos praestando, vt possint cogi, vel per se ipsos, vel per substitutos inseruire, si tanto tempore possessores non sunt coacti ad aliquid istorum, nec apparet quod ad certum sint obligati, satis si dicant horas canonicas, referunt decifum Garcia d. capit. 2. num. 9. in 6. declar. Armendar. d. loco numero 206.

S Y M M A R I U M.

- 1 Vicarium qualem debeat Episcopus assumere, est determinatum.
- 2 Externus non expedit eligi ad vicariatum.
- 3 Episcopus non potest creare vicarium ante apprehensionem possessionis episcopatus.
- 4 Laicus non potest esse Episcopi vicarius.
- 5 Vicarius Episcopi debet habitum clericorum deferre.
- 6 Clericus coniugatus non potest esse Episcopi vicarius, etiamsi cum unica, & virgine contraxisset, & habitum, & tonsuram portasset.
- 7 Laicus potest constitui vicarij assessor, & consultor, etiam in causis criminalibus contra clericos.
- 8 Laicus uti minister iudicis ecclesiastici, cum assistentia alicuius clerici potest cognoscere de causis clericorum.
- 9 Laicus potest deputari vicarius Episcopi, tantum in temporalibus.
- 10 Laicus potest esse Episcopi vicarius ex dispensatione summi Pontificis.
- 11 Bigamus Episcopi vicarius esse non potest, etiamsi esset, & sit clericus, nisi prius solutus fuerit ab impedimento bigamiae.
- 12 Monachus, vel religiosus potest ab Episcopo cum consensu Abbatis, vel superioris vicarius creari.